

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 28 (1115) ГОД XXII БЕЛАСТОК 10 ЛІПЕНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

Харавы калектыў керамічнай фабрыкі з Ляўкова.

ФЭСТЫН У ЛЯШУКАХ

19 чэрвеня ў Ляшуках з самай раніцы панаваў нештодзённы рух. На школьным пляцы (на якім ужо ў суботу актывісты вёскі падрыхтавалі трыбуну і ўпрыгожылі яе зялёнымі бярозкамі, белачырвонымі і чырвонымі сцягамі, дзяржаўным гербам і вялікім палотнішчам з напісам „60 год Кастрычніка"), тэхнікі абсталёўвалі радыёфанізацыю, працаўнікі ГС з Нараўкі, прыехаўшы з прадуктамі і напіткамі, падрыхтоўваліся да сваёй працы.

Каля 10 гадзіны сталі прыбываць сюды людзі і пяшком, і веласіпедамі, і матацыкламі, і прыватнымі легкавымі машынамі, і фурганеткамі з СКР-у у Нараўцы, і з керамічнай фабрыкі з Ляўкова. Сабралася каля тысячы людзей. А ўжо а 11 гадзіне распачалася ўрачыстасць, прысвечаная набліжаючайся 60 гадавіне Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Адкрыў яе старшыня гмiннага камітэта Фронту адзінства народу ў Нараўцы — Кастусь Майсеня. Пасля кароткага ўступнага слова ўручыў ён солтысу вёскі Міхнаўка — Мікалаю Кабацу дыплом за І месца ў гміне ў конкурсе „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная", за што атрымае яна 30 тыс. зл. узнагароды.

Затым старшыня Галоўнай рэвізійнай камісіі БГКТ, журналіст „Нівы" Міхась Хмялеўскі выступіў з дакладам.

Мастацкую частку распачала жаночая харавая група калектыву „Арэшкі" з Арэшкава. Падабаліся прысутным мясцовыя песні. Змянілі іх галасістыя пажылыя самадзейнікі з Новаберазова (6 чалавек), якія працяжнымі меладыйнымі, у аснoўным рускімі песнямі захапілі прысутных.

(Працяг на стар. 5)

Самадзейнікі з Новаберазова.

З рэпарцёрскіх запісак

КАРОВА З ПАСАГАМ

Дзядзька Полюх паглядзеў на мяне хітравата, сплюнуў у траву і тады адазваўся:

— Скажыце, калі ласка, як гэта яно ёсць? Даўней, каб выдаць дачку замуж, неабходна было мець пасаг, а цяпер каб карову прадаць, то пасаг трэба далажыць. Разумееце, што чаўпецца?

* ★ *

Шчыра кажучы, я нічога не разумеў і зусім дурнавата глядзеў на гэтага васковага дзядзьку, які жыве на хутары між вёскамі Тымянка і Сяміхочы ў Нурэцкай гміне.

Сядзелі мы ў цяньку фруктовых дрэў, за яго мураванкай. У садочку бзычалі пчолкі, на панадворку сын корпаўся ў сваёй „Сірэне", якую бацька купіў яму... як пасаг.

Я ведаў, што Ян Полюх разважлівы, вопытны, 60-гадовы гаспадар, узнагароджаны за сваю працу і грамадскую дзейнасць Залатым Крыжам Заслугі.

— Ага, не разумееце, — здагадаўся ён і пачаў доўгі расказ.

* ★ *

— На прадвесні, — гаварыў гаспадар з Сяміхоч, — прыйшла да мяне наша аграномка і кажа мне, што „пане Полюх, у рамках рэпрадукцыі насення трэба вам купіць авёс і ячмень". „Што трэба, дык я і сам ведаю, — гавару я ёй, — толькі якое гэтае насенне?" „На складзе насеннай цэнтралі вам скажуць", — гаворыць яна. „Ну, добра, хай будзе".

Запісаўся я на 100 кг аўса і 150 кг ячменю. Заязджаю ў Клюковічы, дзе ў нас знаходзіцца склад насеннай цэнтралі, а там мне паказваюць авёс пад назвай **„Леанда"**. „Я яго не хачу, — гавару магазінеру, — бо я ўжо меў гэткі авёс. Ён не надаецца на маё поле. Я вымушаны быў яго звесці". „А што мне да гэтага? — кажа магазінер. — Які мне прыслалі, такі я і прадаю. Маглі б нават чорта завязаць у мяшку, я прадаў бы яго як авёс, калі б так напісалі ў дакуменце". „Але ж гэты авёс мне не надаецца!" — стаю я на сваім, а магазінер на гэта: „— Не дуры галавы! Як бярэш, то бяры, а не — то запішу, што не ўзяў ты свайго прыдзелу і хай тады калегія з табою дыскутуе, добры гэта ці дрэнны авёс!" Захацелася мне сунуць яму дулю пад нос, але неяк, на шчасце, паўстрымаўся і папрасіў, каб выпісаў квітанцыю, паводле якой за 100 кг гэтай „Леанды" заплаціў я 630 зл.

* ★ *

Пасля гэтага адхацелася мне ўжо спрэчак за ячмень. Перасыпаў адзін мяшок, гляджу, ячмень добры, поўны, кругленькі. Перасыпаю з сынам другі мяшок — а тут ужо поўна розных стручкоў ад пустазелля. „Тата, бярэм?" — пытае сын. „— Бярэм, сынок, — гавару яму. — Дома прапусцім праз свой млынок, ветрам адгонім усялякую нечысць, і насенне будзе як золата".

Сабраліся мы ехаць ужо дамоў і тады я ўспомніў пра Уладка. Гэта мой знаёмы магазінер, які прымае збожжа ад гаспадароў. „Заеду я да яго, — падумаў, — і прадам, к чортавай мацеры, гэтую „Леанду"! Навошта яе мне

(Працяг на стар. 2)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве"

Патрэбны нам кватэры ◆ Што ў Чаромсе? ◆ Карэспандэнцыя з Бабруйска ◆ Шкодніцкая магія ◆ Трагедыя з-за неразважлівасці ◆ Дзіўны сон ◆ Памагчы буслам ◆ Весткі з Варшавы, Васількова, Мастаўлян, Збуча, Гайнаўкі, Шудзялава, Бельска, Палічнай, Генрыкова, Спічак, Нарвы ◆ Дзядзьку Квасу прывітанне ◆ Задачнік прафесара Кузачкі ◆ Кабінет доктара Знахарука ◆ Кастусю сніцца міліцыя ◆ Песня „Parostatek".

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

СЛАВУТЫ ВІЦЕБЛЯНІН

Яго прозвішча належыць да кагорты самых слаўных мастакоў нашага часу, а за кожную дробязь нават, што выйшла з-пад яго рукі, цэлыя войны вядуць між сабою музеі свету. На самае ўпамінанне слоў „Марк Шагал" у прыватных калекцыянераў ад уражання цела пакрываецца гусінай скурай, дрыжаць рукі і голас зрываецца. Таму здавалася б, што пра вытокі і матывы творчасці таленту такога рангу павінна быць вядома ўсё з аптэкарскай дакладнасцю. На жаль, у патоку артыкулаў, кніг, нават даведак у энцыклапедыях, якія прысвечаны цалкам або часткова М. Шагалу, рэдка знаходзім указанне, што мастак паходзіць з Беларусі і ў большасці яго твораў прысутнічае беларускі элемент.

Нарадзіўся **Марк Шагал** 7 ліпеня 1887 года ў Віцебску ў сям'і крамара. На ўтрыманні ў бацькоў было васьмёра дзяцей, і на вельмі рана выяўленую Маркам схільнасць да малявання ў сям'і глядзелі надта скептычна. Асабліва калі маці пайшла на допыты аб тым, што такое „выяўленчае мастацтва", да мясцовага партрэціста Ю. Пэна, і той адказаў ёй: гэта не крама і не тавар. Таму ніхто ў сям'і не лічыў, што з мастацтва можна есці хлеб і звязваць з ім сваю будучыню. Міналі гады, але Маркава захапленне маляваннем не праходзіла, і бацька, урэшце рэшт, выскраб са тры дзесяткі рублёў з кішэні свайго крамарскага фартуха і дазволіў сыну, тады ўжо 20-гадоваму юнаку, паехаць у Пецярбург на навуку.

Хоць у тагачаснай сталіцы ён трапіў, так сказаць, у добрыя рукі, бо вучыўся ў майстэрнях Таварыства любіцеляў прыгожых мастацтваў пад кірункам Л. Бакета, усё ж *„капіраванне гіпсавых постацей грэчаскіх грамадзян ды запыленых бюст багіні Венеры*, — як успамінае потым мастак, — *гэта было не ў маім гусце. Ад пачатку я быў працаўніком рэалізму, і мне снілася іншае мастацтва*".

І вось у 1910 г. ён шукае прызнання свайму мастацкаму ўспрыйманню свету ў Парыжы. Жыве там упрогаладзь і марыць аб вяртанні ў родны Віцебск. Сустракае Гіёма Апалінэра — чалавека кроўна звязанага з Беларуссю праз сваіх продкаў — папулярнага наватара ў тагачаснай французскай літаратуры. Ці то дзякуючы супольным зацікаўленням новымі плынямі мастацкага выказвання, ці то ўлюбёнасць у тую краіну, што прасціраецца ў вярхоўях Нёмана, Дзвіны ды Дняпра, абодва творцы сталі сардэчнымі сябрамі. Кумір парыжскай багемы Г. Апалінэр дапамог М. Шагалу арганізаваць яго першую персанальную выстаўку ў Берліне ў 1914 годзе, нават сам напісаў прадмову ў каталог.

У паветры ўжо вісела навальніца першай сусветнай вайны, і М. Шагал паспяшаўся ў Расію. Палову свайго

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

Аб савецкай дэмакратыі

(Закапчэнне)

Эфектыўнасць працы Саветаў і іх органаў на месцах у многім залежыць ад актыўнасці дэпутатаў, пастаянных камісій, якія абавязаны прыцягваць да працы Саветаў шырокія колы спецыялістаў усіх галін народнай гаспадаркі. У мясцовых Саветах БССР цяпер налічваецца 10.338 пастаянных камісій, у складзе якіх працуе больш 67 тысяч дэпутатаў і 74 тысяч актывістаў. З году ў год пастаянныя камісіі падрыхтоўваюць усё больш пытанняў для разгляду на сесіях Саветаў і пасяджэннях выканаўчых камітэтаў. У 1969 годзе яны падрыхтавалі для разгляду на сесіях Саветаў і пасяджэннях выканкомаў 23.859 пытанняў, а ў 1975 годзе — ужо 50.214.

Пастаянныя камісіі аб'ядноўваюць блізкія па профілю грамадскія самадзейныя арганізацыі працоўных і каардынуюць іх дзейнасць.

Саветы пастаянна ўздзейнічаюць на ўсе бакі грамадскага жыцця праз сваіх дэпутатаў. У верасні 1972 года Вярхоўны Савет СССР прыняў закон „Аб статусе дэпутатаў Саветаў дэпутатаў працоўных у СССР", якім значна пашыраны правы дэпутатаў, павышаны іх аўтарытэт.

Выбранцы народу рэгулярна здаюць справаздачу перад сваімі выбаршчыкамі, прымаюць іх, выконваюць іх наказы, правяраюць заявы і скаргі, наведваюць прадпрыемствы і арганізацыі, рашаюць шматлікія пытанні з дапамогай грамадскіх арганізацый і выбаршчыкаў.

У мінулым годзе было праведзена 81.137 сходаў са справаздачамі дэпутатаў, на якіх прысутнічала больш 5 мільёнаў чалавек. У выпадку недабрасумленных адносін дэпутата да сваіх абавязкаў выбаршчыкі адклікаюць яго і замяняюць іншым. За 10 год, з 1963 па 1973 гады ў БССР, было адклікана з усіх звенняў Саветаў 124 дэпутаты. Гэта і ёсць галоўнае, прынцыпіяльнае палажэнне сапраўднага дэмакратызму.

Дэмакратызм ярка праяўляецца ў працы выканкомаў мясцовых Саветаў, у іх справаздачах перад насельніцтвам, у прыёме грамадзян у аддаленых мясцовасцях і на прадпрыемствах, правядзенні агульных сходаў грамадзян, эканамічных канферэнцый, выязных пасяджэнняў выканкомаў і г.д. У 1975 годзе выканкомы і іх аддзелы і ўпраўленні здалі справаздачу на 25.846 сходах грамадзян, на якіх прысутнічала больш 3 мільёнаў чалавек.

Пры выканкомах раённых і гарадскіх Саветаў дзейнічаюць пазаштатныя аддзелы, грамадскія саветы пры аддзелах выканкомаў, вялікая група пазаштатных інструктараў і інспектараў, якія аказваюць дапамогу у хуткім і правільным рашэнні жыццёва важных пытанняў.

Шырока распаўсюдзіліся таксама сходы працоўных на прадпрыемствах, у населеных пунктах, удзел грамадзян у масавых самадзейных арганізацыях, якія садзейнічаюць дзяржаўным органам у іх працы, удзел савецкіх людзей у вытворчай самадзейнасці (сацыялістычнае спаборніцтва, наватарства).

Актыўна працуюць розныя грамадскія самадзейныя арганізацыі, узрасла іх роля. У рэспубліцы цяпер налічваецца 116.384 грамадскія арганізацыі, у працы якіх удзельнічаюць 1.307.150 чалавек. Гэта і ёсць, як акрэсліў У. І. Ленін, той „цудоўны сродак", які дае магчымасць"... адразу, адным ударам удзесяцярыць наш дзяржаўны апарат, сродак, якога ніводная капіталістычная дзяржава не мела і мець не можа" (Творы, т. 34, стар. 313).

Сацыялістычная дэмакратыя выразна праяўляецца ў вырашэнні многіх пытанняў на агульных сходах у сёлах, на прадпрыемствах і ў арганізацыях.

Калі ў 1969 годзе ў БССР было праведзена 55 тысяч вясковых сходаў, на якіх прысутнічалі 3 мільёны грамадзян і разгледжана было 65 тысяч розных пытанняў, дык у 1972 годзе адбылося каля 70 тысяч сходаў, на якіх прысутнічала 5,5 млн. чалавек і разгледжана было 85 тысяч важных пытанняў. Такім чынам, амаль усё дарослае насельніцтва рэспублікі непасрэдна ўдзельнічае ў вырашанні жыццёвых праблем. Гэта і ёсць савецкая дэмакратыя ў практыцы.

Цяпер няма дзяржаўнага органа, які працаваў бы ў адрыве ад грамадскасці. Шэрагу грамадскіх арганізацый перададзены цяпер функцыі асобных дзяржаўных органаў.

Сацыялістычны лад зрабіў чалавека працы паўнаўладным гаспадаром роднай краіны. Народ атрымаў магчымасць карыстацца ўсімі багаццямі, створанымі яго розумам, яго рукамі. Ніколі яшчэ працоўныя краіны не мелі такога высокага ўзроўню матэрыяльнага забеспячэння, адукацыі і такіх магчымасцей карыстацца багаццямі культуры, ніколі не адчувалі сябе такімі пэўнымі ў заўтрашнім дні, як сёння. Камуністычная партыя, з'яўляючыся кіруючым ядром дзяржаўных і грамадскіх арганізацый, накіроўвае іх шматбаковую дзейнасць, паўнаводную раку народнай ініцыятывы ў адзінае русла будаўніцтва самага шчаслівага грамадства на зямлі.

(Працяг на стар. 5)

КАРОВА З ПАСАГАМ

(Працяг са стар. 1)

валачы дамоў! Для майго каня ў мяне свайго аўса дастаткова".

На жаль, магазінер Уладэк мог мне заплаціць усяго 450 зл. — на 180 зл. менш, чымсьці здзерла з мяне насенная цэнтраля.

Праз пару дзён ля майго мосціка спыніўся грузавік і нейкі пан кажа мне, што яны прыехалі за ячменем, які я ў іх купіў. „Не той, што трэба, мы вам прадалі. Цяпер прывезлі мы вам уласцівы. Калі ласка, забірайце яго". „Я?! Насіце вы яго самі!" — усклікнуў я. І, каб вы ведалі, яны ўласнаручна перасыпалі і переваліклі тры мяшочкі гэтага ячменю.

* ✲ *

19 жніўня град выбіў нам авёс. Заявіў я аб гэтым солтысу і чакаў, каб прыехала нейкая камісія зрабіць падлік затрат. Неўзабаве бачу, што па суседніх тымянскіх палях ходзіць нейкі пан з тэчкаю. „Значыць, інспектар ПЗУ", — думаю. Маё поле ад тымянскага аддзяляе толькі адна мяжа. Звартаюся тады я да гэтага інспектара, а ён і гаварыць са мною не хоча, кажа, што я з вёскі Сяміхочы, а ён прыехаў у вёску Тымянку. „Да вас нехта іншы прыедзе".

Дзядзька Ян Полюх з вёскі Сяміхочы ў Нурэцкай гміне і яго сын.

Гэтага „іншага" давялося чакаць 18 дзён, ды і то дарэмна.

— На гэтым аўсе, — гаворыць дзядзька Полюх, — быў я стратны на 4500 зл.

— І што, не даходзілі вы свайго? — дапытваюся я. — Не былі ў начальніка гміны?

— Калі пачаў бы я свайго дабівацца і па начальніках розных хадзіць, дык яшчэ больш быў бы стратны, бо тады гаспадарку прыйшлося б аставіць на руках у сына, а самому толькі ездзіць па ўжэндах...

* ✲ *

— І гэта ваш пасаг да каровы?

— Ээ, не... каб пабачыць, як прадаюць кароў з пасагам, трэба пабываць на скупачным пункце. Найчасцей адносіцца гэта да тых каровак, на баках якіх класіфікатар напіша вялікае „**О**", што значыць „**окармёна**" і такіх зусім не прымаюць, або паставіць „**тройку**", з якой гаспадару не аплоціцца прадаваць сваёй красулі. Аднак, калі селянін кемлівы і цярплівы, пачакае некалькі гадзін, то пад вечар і гэтыя кароўкі пойдуць на вагу. Вядома, з пасагам.

Віктар Рудчык

Фота аўтара

ШТО НОВАГА?

ЧОРНАЯ ЗДАНЬ „БЕЛАЙ СМЕРЦІ"

Хвалёны капіталістычны „рай" парадзіў адну з самых жахлівых сацыяльных хвароб — беспрацоўе. Мільёны людзей у Злучаных Штатах Амерыкі, Англіі, Італіі, Францыі, Заходняй Германіі і ў іншых капіталістычных краінах безнадзейна шукаюць сваё шчасце, якое называецца работай. Але нельга знайсці таго, чаго няма...

Паратунку ад гэтай эпідэміі няма. Праўда, неяк парыжская газета „Франс-суар" паспрабавала высветліць прычыну растучага беспрацоўя. Паспрабавала, як гаворацъ, дакапацца, дзе сабака закапаны. І што вы думаеце? — дакапалася! Аказваецца, у росце беспрацоўя вінаваты... самі беспрацоўныя. А паколькі „мудрая" газета паставіла дыягназ, то, зразумела, дала і панацэю ад гэтай хваробы: „Купіце аркуш прыгожай паперы, вазьміце аўтаручку з чорным ці сінім чарнілам. У заяве — ніякай прэтэнцыёзнасці, фамільярнасці. Больш пачцівасці!.."

Не лічыце сваіх чытачоў за забітых дурняў, гора-дарадчыкі. Не смяшыце людзей сваёй прапановай, як пісаць заяву на працу. Тут не да смеху, тут плакаць трэба, а не смяяцца. Прыгожай паперай, аўтаручкай і пачцівасцю такую хваробу не вылечыш. Паводле Казьмы Пруткова, трэба глядзець у корань. У той самы трухлявы корань, на якім чэзне лядашчае дрэва капіталістычнага ладу. Гэта яно, тое дрэва, параджае розную немач у гэтым абяздоленым грамадстве.

Як гавораць у народзе, адна бяда не ходзіць, а за сабою другую водзіць. Беспрацоўе ў сваю чаргу параджае разнастайныя „вывіхі" ў грамадскім жыцці. Амерыканскі часопіс „Ньюсуік", прагны на розныя сенсацыі, з захапленнем паведамляе, што ў японскай сталіцы Токіо наглядаюцца дужа цікавыя з'явы. Па ажыўленых вуліцах горада з шалёнай хуткасцю носяцца матацыклісты, апранутыя ў чорныя скураныя курткі. Равуць на ўсю магутнасць маторы, на крутых віражах галаваломна круцяцца колы...

Матацыклісты-ліхачы называюць сябе „Зданямі", „Чорнымі імператарамі" і іншымі злавеснымі клічкамі. А наогул іх завуць „босодзоку", што азначае, „Банды, якія едуць на злом галавы". Па падліку японскай паліцыі „босодзоку" налічвае ў сваіх радах 20 тысяч чалавек.

Не ў прыклад парыжскай „Франс-суар", амерыканскі „Ньюсуік" не ставіў дыягназ гэтай новай хваробы, а проста пазахапляўся шчыкотнай навізной. А дыягназ тут вельмі просты. Сярод „босодзоку" — большасць юнакоў, якія закончылі школу, але не змаглі паступіць на вучобу ў вышэйшыя навучальныя ўстановы, а таксама тыя, хто пасля вышэйшай школы не змог атрымаць работу.

Вось якім незвычайным канцом паварочваецца беспрацоўе!

Калі японскія „Здані" і „Чорныя імператары" ў адчаі шукаюць смерці, многія беспрацоўныя яе знайшлі...

Дваццацівасьмігадовая настаўніца Рэне Будурэса з Ніццы была санітаркай у бальніцы, пасудамыйкай у рэстаране, падручнай у пральні, прыбіральшчыцай і ні аднаго дня настаўніцай. А калі зрэшты нястала зусім аніякай работы, Рэне пакончыла жыццё самагубствам...

Беспрацоўе загубіла жыццё і семнаццацігадовай швачкі Анны Рот з г. Штутгарта ў Заходняй Германіі. Яе апошняе пісьмо бацькам было кароткім: „Больш няма сіл пастаянна думаць пра гераін. Бывайце".

У наш адукаваны век ужо мала хто верыць, што на „тым свеце" існуе пекла. А вось многія мільёны простых людзей на зямлі дакладна ведаюць, што пекла існуе на гэтым свеце і гэтае пекла — капіталістычны „рай".

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota — 9.VII. 13.45 Program dnia. 13.50 Radzimy rolnikom. 14.00 Studio 8. 14.15 Struktura bursztynu. 14.20 Jarmark folklorystyczny. 14.25 Zaproszenie na wakacje. 14.50 Pociąg do akcji specjalnej. 15.00 Dziennik. 15.10 Pierwsze dni. 15.25 Dziewczyna z diamentem. 16.00 Dwa portrety. 16.15 Wakacyjna szkoła. 16.35 Ludzie i pomniki. 17.25 Rajd retro. 17.35 Spółka z diamentem. 18.10 Konferencja pras. z producent. i użytkow. komputerów. 18.30 Mamita. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Manix — ser. ameryk. 21.20 Muzyka tradycją pisana. 21.50 Dwie matury. 22.20 Orkiestry podwórkowe. 22.50 Gwiazdy na rynku. 23.05 Jazz nad Odrą. 23.20 Transport cenniejszy niż złoto — ameryk. dramat wojenny. 1.40 Dziennik.

Niedziela 10.VII. 8.55 Program dnia. 9.00 Przygody psa Cywila. 10.00 Goryle — ang. film. dok. 10.55 Festiwal Folkloru i Sztuki Ludowej — Płock 77. 11.55 Dziennik. 12.15 Rolnicze rozmowy. 12.45 Z kamerą wśród zwierząt. 13.15 Karampuk — pr. dla dzieci. 13.40 Piórkiem i węglem. 14.05 Los. Dużego Lot. 14.20 Polonez Ogińskiego — dramat wojenny radz. 15.45 Sport. 16.45 Tele-Echo. 18.00 Festiwal Piosenki Żołnierskiej — Kołobrzeg 77. Koncert galowy cz. I. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Festiwal cz. II. 21.35 Miłość u schyłku lat — komedia ang. 23.15 Sport.

Poniedziałek — 11.VII. 14.10 Program dnia. 14.15 Wakacyjne Kino Mł. Pierwszy start. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Pierwsza — film dok. 17.00 Teleferie. 18.05 Janosik — serial. 18.50 Wystąpienie Amb. Mongolskiej R. L. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr. TV. R. Frelek, W. T. Kowalski „Przed burzą" odc. II. 21.30 Camerata. 22.05 Gdy zaczynaliśmy. 22.25 Dziennik.

Wtorek — 12.VII. 14.30 Program dnia. 14.35 Wakacyjne Kino Mł. Pokolenie. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Mł. 17.10 Kółko i krzyżyk. 17.25 Magazyn motoryzacyjny. 17.45 Interstudio. 18.15 W Starym Kinie. Ze świata burleski. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Dziewczyna z filmu dla dorosłych — fab. film ang. 21.35 Świat i Polska. 21.55 Goście A. Konica. 22.50 Dziennik.

Środa — 13.VII. 15.30 Program dnia. 15.35 Wakacyjne Kino Mł. Podziemny front. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.45 Kino TDC. Tajemnicza wyspa. 17.40 Sport. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Operowe qui pro quo. 22.00 Spotkania z medycyną. 22.40 Dziennik.

Czwartek — 14.VII. 14.25 Program dnia. 14.30 Wakacyjne Kino Mł. Wspólny pokój. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Nie tylko dla wędkarzy. 17.00 Teleferie. 18.00 Patrol. 18.20 Opowieści reporterów (II). 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Kojak — ser. ameryk. 21.25 Pegaz. 22.10 W nastroju fantastycznym śpiewa U. Koszut. 22.45 Dziennik.

Piątek — 15.VII. 14.10 Program dnia. 14.45 Wakacyjne Kino Mł. Drogi do ojczyzny. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zapraszamy na stadiony. 17.00 Lato z książką. 18.05 Kopernik — serial. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Film TV na świecie. Objęcie władzy przez Ludwika XIV — film hist. franc. 22.10 Poradnik zmotoryzowanego turysty. 22.20 Ich pierwszy bal. 23.00 Dziennik.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 8.VII — 8.30 Film fab. 14.40 Film ser. 18.30 Koncert. 19.00 Nasza biografia. 20.30 Pr. estrad. 21.20 Filmy anim. dla dorosłych. 21.50 Mistrz. ZSRR w pływaniu.
Sobota 9.VII — 12.50 Film fab. 14.30 Filmy anim. 15.30 Koncert. 17.15 Piosenka — 77. 18.00 P. nożna. Torpedo — SKA (Kijów). Puchar ZSRR. 20.30 Koncert.
Niedziela 10.VII — 12.30 Film fab. 14.40 Pr. muz. 15.25 Panorama międzynar. 16.00 Klub film. 17.15 Film anim. 17.25 Film dok. 18.00 P. nożna Dynamo (Moskwa) — Dynamo (Kijów). Puchar ZSRR. 20.30 Koncert. 21.15 Żużel. Mistrz. Świata.

КІНО

Białowieża Po prostu żołnierz — radz. 12—13. Tragedia Makbeta — ang. 14—15. Olśnienie — pol. 16—17.

Bielsk Podlaski Ponad strachem — fr. 12—13. Biały Baszłyk — radz. 14—15. Powodzenia stary — fr. 16—17.

Czeremcha Cezar i Rozalia — fr. 12—13. Kto wierzy w bociany — pol. 16—17.

Czyże Mniejszy szuka dużego — pol. Nieposkromnieni hajducy — węg. 13—17.

Dubicze Cerkiewne Motylem jestem — pol. Dwaj mężczyźni meldują powrót — czes. 13—17.

Hajnówka Człowiek z marmuru — pol. 11—12. Słodko i gorzko — bul. 13—14. Dziewczyna do dziecka — wł. 15—16. Mój kochany mąż i ja — NRD 17.

Kleszczele Wdowa Coudero — fr. 12—13. Witia, Masza i morska piechota — radz. 14—15. Filc story — fr. 16—17.

Michałowo Od siedmiu wzwyż — USA 12—13. Morderstwo w Orient Ekspressie — ang. 14—15. Przepraszam czy tu biją — pol. 16—17.

Mielnik Dowódca armii — radz. 13. Płonący wieżowiec — USA 16—17.

Milejczyce Wiosna panie sierżancie — pol. 12—13. Histessa — NRD 14—15. Colargol na Dzikim Zachodzie — pol. 16—17.

Narew Tak szalona, że może zabić — fr. Rud lis — NRD 13—17.

Narewka Niewolnica miłości — radz. Zorro — wł. 13—17.

Nurzec Osobliwa miłość — wł. 12—13. Magiczny kamień — NRD 14—15. Dziewczyna do dziecka — wł. 16—17.

Orla Ojciec chrzestny — USA. Mój brat ma fajnego brata — czes. 13—17.

Rajsk Rodzina — pol. Z własnej nieprzymuszonej woli — rum. 13—17.

B.Z.Graf. Zam. 1542 B-4

(Працяг са стар. 1)

СЛАВУТЫ ВІЦЕБЛЯНІН

побыту тут (1914—1922 г.г.) ён жыве ў родным Віцебску (1918—1921 г.г.) і займаецца актыўнай творчай, публіцыстычнай і грамадскай дзейнасцю. Стварае манументальныя пано і алоўкавыя малюнкі, станковыя карціны і графічныя эскізы, піша шмат артыкулаў па мастацтву, з'яўляецца камісарам па справах мастацтва ў Віцебскай губерні, працуе ў Віцебскім мастацка-практычным інстытуце, усямерна садзейнічае развіццю творчага асяроддзя ў горадзе.

Гэта быў час арыгінальных творчых здзяйсненняў М. Шагала. *„Калі жыхары Віцебска прачнуліся 7 лістапада 1919 г., у дзень другой гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, іхняму здзіўленню не было мяжы. Будынак сабора на цэнтральнай плошчы горада быў зацягнуты вялізным размаляваным палотнішчам: даўгабародыя старыя на ярка-зялёных у яблыках конях рушылі ў неба*, — успамінае адзін са сведкаў гэтага відовішча. Аўтар пано М. Шагал так тлумачыў сэнс свайго твора: *„Ачышчальны віхор рэвалюцыі змёў усе перашкоды... А коні — гэта чалавечая мара, маладая і зялёная, як квітнеючы сад, зялёная, як маладая надзея“.* Але віцебляне толькі сціскалі плячыма са здзіўлення, гледзячы на гэты манументальны роспіс, яго яны проста не разумелі. Больш даступным неўхітронным гледачам быў графічны эскіз „Мір хацінам, вайна палацам“, на якім чорнабароды здараванны селянін трымае над галавою палац, маючы выразны намер шпурнуць яго з усяе сілы вобзем.

Гэта толькі два прыклады сярод дзесяткаў разнастайных твораў мастака з часу яго працы ў Віцебску.

У 1922 г. М. Шагал пры згодзе савецкага ўрада выязджае зноў у Парыж. Ад таго часу і па сённяшні дзень Францыя становіцца яго другой радзімай, выязджае ён з яе толькі на час вайны. Мастак узнагароджаны вышэйшай узнагародай Францыі — Вялікім крыжам Ганаровага Легіёна, у горадзе Ніцца адкрыты музей імя М. Шагала, а да 90-й гадавіны з дня яго нараджэння адкрываецца вялікая выстаўка яго работ у славутай парыжскай Аранжарэі.

Мастацтвазнаўцы падкрэсліваюць міжнародны, больш таго — касмапалітычны характар творчасці М. Шагала, высоўваючы на першы план яго працы на біблейныя тэмы і спасылаючыся між іншым і на тое, што яго цудоўныя вітражы здобяць сінагогу Хадашах у Іерусаліме, каталіцкі каралеўскі сабор у Рэймсе, сакратарыят Арганізацыі Аб'яднаных Нацый у Нью-Йорку. Ён жа ў часе наведвання СССР у 1973 годзе сцвердзіў аб сваёй творчасці вось што: *„У мяне няма ніводнай карціны, на якой вы не ўбачыце фрагменты маёй Пакроўскай вуліцы. Гэта можа і недахоп, але не з майго пункту гледжання“*. І тут патрэбна вытлумачэнне: на Пакроўскай вуліцы ў Віцебску стаяў дом, у якім нарадзіўся вялікі мастак і правёў сваё дзяцінства і юнацтва.

Мікалай Гайдук

КАНІКУЛЫ НАД НАРВАЮ

Канікулы — адна з весялейшых пор у вучнёўскім жыцці. Час заслужанага адпачынку. Кожны праводзіць іх па-свойму. Адны, пераважна вясковыя, дапамагаючы бацькам у палявых работах, адпачываюць між араматаў скошаных траў, услухоўваючыся ў каласістую песню збожжа, другія — у знаёмых, а іншыя ў лагерах. Дзеці працаўнікоў Ваяводскага прадпрыемства ПКС у Беластоку адпачываюць ля Плёсак у ляску на беразе прыгожай Нарвы. На першую змену — ад 7 чэрвеня да 27 таго ж месяца — прыехала 177 дзяцей. Лес ажыў. Турыстычныя домікі і палаткі загаманілі дзецьмі—вучнямі пачатковых школ. Для 18 дзяцей гэты адпачынак быў развітаннем з бескланотным жыццём і канчатковым папаўненнем сіл перад новым школьным годам, які будзе першым у іхнім жыцці. Прыемна тут было і весела. Лес смяяўся шматлікімі каляровымі рысункамі—кадрамі з дзіцячых фільмаў. Паветра здаровае, перамешанае з араматамі лясной смалы і ахаладжанае рачным дыханнем. Аж грудзі распірае. Сам цэнтр адпачынку абяспечаны вялікай колькасцю розных прылад для плавання ці спартыўных гульняў. Адным словам, умовы — лепшых не трэба. Як у доміку, так і ў палатцы ўведзена электрычнае святло. На месцы прасторная сталовая, якая ў вольны час замяняецца ў святліцу. Можна паглядзець тэлеперадачы, паслухаць радыё або прыйсці на танцавальную вечарынку. Кіраўніцтва лагера — Здзіслаў Рэшка і яго намесніца Ядвіга Янушкевіч склалі на час пабыўкі вельмі цікавы план дзейнасці. Кожны дзень прабягаў пад нейкім лозунгам, прыкладна: знаёмства з наваколльнымі вёскамі, дзень дзіцячага самапраўлення і іншыя. На ўсё быў запланаваны свой час. Але каб не ўвайсці ў манатонію і дні не зрабіліся на сябе падобнымі, уладжвалі шматлікія экскурсіі, на якія вазіў іх свой уласны аўтобус, што прабываў тут кожны дзень ад дзевятай раніцы да другой гадзіны пасля поўдня. А экскурсіі былі цікавыя і карысныя. Вось прыкладна: знаёмства з разьбой Уладзіміра Наумюка, экскурсія на рыбалаўскую птушкаферму ці экскурсія напалеонскім і татарскім шляхамі. А вечарам, калі сонца сядзе за небасхіл і купацца ў рэчцы нельга ды на розныя гульні запозна, збяруцца ў сваёй сталовай-святліцы і глядзяць фільмы. Трэба сказаць, што лагер меў з сабой сваю кінаапаратуру. Фільм — рэч цікавая, але не глядзець жа іх кожны вечар. А калі не — дык што? Зразумела, вогнішча — краска лагернага жыцця. Як толькі чырвоныя язычкі пачнуць разрэзваць дзяружку ночы і іскры ўзляцяць у зорнае неба, над зямлёй пачне паступова расплывацца песня і, накладаючыся на спакойную плынь Нарвы, плыве далёка-далёка, пакуль аж не затраціцца ў рачной імгле. А назаўтра новы дзень, новыя гульні. Якбач праляцела 20 дзён, дзён шчаслівых і вясёлых, якія надоўга запамятаюцца і аб якіх дзеці доўга будуць расказваць пры абмене ўражаннямі сваім школьным сябрам.

М. Шаховіч
Фота Я. Цялушэцкага

ЛІТАРАТУРНЫ ПАЛЕТАК

Зося Сачко — пошукі паэтычнай праўды

Творы Зосі Сачко — гэта ключ да яе паэтычнай душы і праход да крыніцы паэтычнага ўспрымання свету. Уводзіць яна ў сваю творчасць элементы шчаслівай краіны дзяцінства, краіны, вяртанне да якой з кожным днём становіцца ўсё цяжэйшым. Каб дайсці да гэтай шчаслівай крыніцы мараў, часта выкарыстоўвае сон. Соннае трызненне дазваляе размясціць многія элементы рэчаіснасці на розных часавых плоскасцях і дайсці да скрытай у нашай падсвядомасці агульначалавечай праўды. Між іншым, гэта мае на думцы паэтэса, пачынаючы „Калысанку“ такім вобразам:

> уваходжу ў сон
> за бандурою в косах
> цібуля плачэ тіхутко у лупінку

Перанясенне чалавека з яго болем і радасцю на лона натуры, але натуры не ў сэнсе ўсемагутнасці, а яе дробных, часта не заўважальных смяротным чалавекам элементаў, надае выказванням паэтэсы яшчэ большую глыбіню. Сумеснасць лёсу чалавека з лёсам прыроды ўпаўнаважвае паэтэсу да пераносу чалавечага голасу на прадметы і паступовае ўвасабленне іх. Але найцікавейшым у творчасці Зосі Сачко з'яўляецца перанос акцыі ў краявід беластоцкай вёскі і ўплятанне ў яе сваіх знаёмых. Вясковая рэальнасць і глыбока гуманітарныя адносіны да свету праявіліся ў вершы „песенька ветру“

> хаця галодных не накармлю
> крошкі
> якія рука мне падасць
> раскідаю па снягу
> за сціной схаваюся
> і паслухаю
> як вераб'і будуць расталкоўваць
> мае незапісаныя словы
> за сціной схаваюся
> схаваюся

Падкрэсліваючы глыбіню гуманітарнай асновы творчасці Зосі Сачко, неабходна паказаць прычыны гэтакага ўспрымання свету. У вершы „аптымістычная калядка“ паэтэса сцвярджае, што дадзены нам два хлебы — ад бога і ад чорта. І гэты вобраз вядзе нас да самага істотнага ў творчасці Сачко, а менавіта да барацьбы Дабра са Злом. Гэтае безупыннае ўзаемнае перападольванне не выплывае толькі і выключна з тэматыкі твора, але паглыбляецца змыканнямі і паралелізмамі, якія паглыбляюць гэтую раздзельнасць і ставяць чалавека перад вялікай невядомай. Але з гэтага ёсць выхад. І паводле паэтэсы з'яўляецца ім каханне. Адгэтуль даволі часта паяўляюцца супастаўленні: дом — адзінокасць ці вёска — старасць. І паэтэса шукае выхаду з гэтага тупіку для адкінутага другімі кахання. Стараецца зразумець адвечныя пытанні пры дапамозе магічнага спосабу, цесна звязанага са сном:

> пуд Новы Руок
> дорогу выстэлют
> не попэлом
> я попэлом не хочу
> будэ чорна
> як Назэрова корова
> а в юуой кажут чорт
> коб з тэі соломы з того воза
> а я по хохлам
> ой захіхочу
> і возом заеду
> ой заеду я в мой сон
> хоч на пазурчык
> ой як заеду („мой стары дом“)

У творчасці Зосі Сачко выразна адзначаецца таксама паэтычная лінія, паклоннікам якой яна з'яўляецца. Надта выразным следам адбілася на яе творчасці творчасць Тадэўша Новака, а пераважна яго „Псальмы“. І гэтага ўплыву не змаглі зацерці ані адкліканне да вясковай рэчаіснасці, ані новая форма тэксту. Гэта адно з нямногіх слабых месц у яе творчасці.

Але ўжо зусім інакш і надта цікава загучаў верш „маці“. Нягледзячы на многія падыходы да гэтай тэмы, верш Зосі Сачко загучаў непаўторнай калапітнасцю.

> трэба выпаліць
> незабудкі
> — яе вочы
> забылася я
> у торбе падарожнай
> вясной мочыць
> зёлка пісьмаў
> і знае
> — у ліпені
> дам пах ліпам
> шапну сярпом
> замяшання
> — наківок галавы
> — развітальны.

Трэба было б таксама звярнуць увагу і на фалькларыстычную візію свету. Можна было б прыводзіць пааасобныя словы і выцягваць з іх такія ці іншыя вывады. Вядома адно, што літаратурны старт Зосі Сачко быў поўны паэтычных і праўдзівых перажыванняў, чаго штораз менш у сучаснай паэзіі. Стараецца яна нанава ўваскрашаць сваё дзяцінства, надаючы яму глыбокі людскі характар.

Ян Леанчук

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

РАЕЦКІЯ

Па рэкамендацыі ўлад аддзела прадпрыемства „Прэса-кніжка-Рух" у Бельску наведалі мы Марыю Раецкую і яе дачку Галену (абедзве на здымках), дзве з лепшых прадаўшчыц. Працуюць яны ў кіёску „Рух" № 54 у цэнтры Бельска, недалёка ад ратушы. Марыя Раецкая працуе ў кіёску сёмы год. Ёй і яе дачцы падабаецца гэтая праца, яны любяць і шануюць яе. Іх малы таварны домік багаты рознымі таварамі. Прадаўшчыцы загадзя паклапаціліся пра акуляры на лета, алейкі для загарання на сонцы, фальдэры, каляровыя паштоўкі з краявідамі нашага рэгіёна, маленькія батарэі для транзістарных радыёпрыёмнікаў, талісманы, кулоны, значкі, і г.д. Яны прадаюць розных тавараў больш чым на 200 тысяч злотых у месяц. Найбольш — газет і часопісаў, а таксама кніжак. На газеты і часопісы маюць 160 пастаянных пакупнікоў. Найбольш прэсы купляюць Галена Шульц, Ванда Сакалоўская, Леан Галакан і інш. Прадаюць аднаразова 50 экземпляраў „Нівы". Марыя Раецкая кажа, што па беларускі тыднёвік ёсць вялікае запатрабаванне. Гэтыя пацьсотні экземпляраў разыходзяцца на працягу аднаго дня. За поспехі ў продажы партыйных органаў яна атрымала ўзнагароду дырэктара. Марыя Раецкая і яе памочніца дбаюць пра эстэтыку кіёска. Яны сваёй добрасумленнасцю і ветлівасцю заваявалі сэрцы верных пакупнікоў.

Я. Цялушэцкі

МАЙСТАР НА ЎСЕ РУКІ!

МІКАЛАЙ БОЎТРЫК

Мікалай Боўтрык з вёскі Боўтрыкі, што ў Міхалоўскай гміне, ад самага дзяцінства цяжка працаваў. Пасля трынаццатага года жыцця стаў ён пілаўшчыком. Падоўжнай пілою разам са сваім напарнікам пілаваў ён дошкі, матэрыял на будову дамоў ці іншых гаспадарчых будынкаў.

Пасля пачаў рабіць калаўроты. Жанчыны іх хвалілі, і заказаў у яго павялічвалася. З ходам часу ў Мікалая Боўтрыка прыбывала сталярскіх прылад. Прыступіў ён да новай галіны рамеснай прадукцыі: крэслаў, табурэткаў, ложкаў, сталоў, шафаў, крэдэнсаў. Яго вырабы былі высокай якасці. Штодзённая праца развівала яго здольнасці. Пачаў ён ставіць драўляныя стадолы, хлявы і іншыя гаспадарчыя будынкі. Паставіў таксама 4 хаты.

Яго дзед і часткова бацька ўмелі рабіць помнікі. І ён нейкі час рабіў помнікі і каменныя і бетонныя. Пасля ўзяўся ён за выраб дахоўкі. На працягу года вырабляў яе каля 40 тысяч штук. А гэта шмат, калі ўзяць пад увагу ручную, не механізаваную работу. Пазней Мікалая Боўтрыка пачала праследваць думка аб прадукцыі дахаўчарак. І хутка яна ажыццявілася. Наладзіў ён супрацоўніцтва з некаторымі ўстановамі Беластока, якія выконвалі яму некаторыя часткі да дахаўчарак. Прывозіў гэтыя часткі, мантаваў іх і прадаваў. Яны таксама славіліся, бо зроблены былі вельмі саліднa.

Самавук са здольнасцямі слесара, Мікалай Боўтрык сам зрабіў прыладу для выразкі зубоў у тарчавых пілах. Гэтая вельмі рэдкая спецыяльнасць і вельмі патрэбная на вёсцы ў свой час, запаўняла яго час. Нават з даволі далёкіх мясцовасцей прыязджалі людзі да Боўтрыка, каб аднавіць або наладзіць пілу.

Таксама гаспадарчыя машыны і прылады добра ён рамантуе. А ўжо як наладзіць плуг, дык мала яго трэба і прытрымоўваць, добра сядзіць ён у зямлі, не выскаквае.

Усе гэтыя майстэрскія работы Мікалай Боўтрык выконваў і выконвае, не занядбоўваючы гаспадарскіх спраў. Апрацоўвае ён 6 га зямлі. Спаткалі мы яго на полі падчас абворвання бульбы, якую накідала ў барозны яго жонка. Яму цяпер 65 год. Даўно пагадаваў і пажаніў ён сваіх дзяцей. Дачка выйшла замуж і жыве ў Валілах, а сын працуе на прадпрыемстве „Лес".

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

ЖЫЦЦЁВЫЯ ПАРАДЫ

Прывіваючы іншым любоў да працы, сам не стань гультаём.

✻

Сачыце за мовай: нават каралі гінуць ад мата.

30 новых экскурсаводаў

У Белавежы закончыўся курс экскурсаводаў ПТТК. У другую нядзелю чэрвеня адбыўся экзамен. Дапушчана да яго 34 асобы (на 48 запісаных на курс). Здавала 30 асоб. І ўсе яны атрымалі эпалеты белавежскага экскурсавода. Такога поспеху не спадзяваліся нават самі арганізатары курсу. Праўда, што кіраўнік курсу др інж. Чэслаў Аколаў добра паклапаціўся аб саставе дакладчыкаў.

Лекцыі чытала 26 чалавек, у асноўным выдатныя спецыялісты ў сваіх прафесіях, як, напрыклад, праф. др Здзіслаў Пуцэк, дац. др Януш Б. Фалінскі і яго жонка др Хрысціна Фалінская, др Ежы Л. Альшэўскі, др Станіслаў Бароўскі, др Кшыштаф Волк, др Малгажата і Збігнеў Красінскія, мгр Данута Ясканіс, мгр Вальдэмар Манкевіч, мгр Люцына Сталёнчык. З многімі дакладамі выступіў сам др Ч. Аколаў.

Курсантам у час заняткаў раздавалі шматлікія матэрыялы для навукі, купленыя пераважна з фонду экскурсаводчага гуртка. Даступна была таксама ўвесь час бібліятэка БНП, якая змяшчае найбольшы збор кніжак пра Белавежскую пушчу. Амаль усе камерныя заняткі адбываліся ў раскошнай аўдыторыі Белавежскай геабатанічнай станцыі УВ. Шматлікія даклады былі спалучаны з дэманстрацыяй каляровых дыяпазітываў. Увогуле, з якога боку б не глядзець, курс быў падрыхтаваны і праведзены выдатна.

Даволі хутка выдзяліўся з ліку курсантаў яго авангард. Ужо ў першыя тыдні курсу сфарміравалася група, аб удзельніках якой-было вядома, што яны будуць або прынамсі павінны быць сапраўднымі экскурсаводамі. Маю тут на думцы Герарда Дурляка, Галіну Даніловіч, Георгія Валкавыцкага с. Паўла, Ірэну Байко, Георгія Дацкевіча, Альжбету Ляпрус, Васіля Скепко, Малгажату Берых, Міхала Дулько, Мікалая Шпаковіча, Міхала Байко, Сцяпана Бушко. Яны самыя стойкія ўдзельнікі заняткаў на курсе. Тыя, што апынуліся на курсе выпадкова, адышлі ўжо ў першыя тыдні.

Сам курс працягваўся ад пачатку кастрычніка 1976 года да канца мая 1977 г. Адбылося 79 заняткаў (322 гадзіны). Палова гэтага часу была прызначана на тэрытарыяльныя экскурсіі. Курсанты наведалі не толькі розныя куткі пушчы, але і ўсе самыя цікавыя турысцкія мясцовасці на Беласточчыне.

Гуртук экскурсаводаў ПТТК у Белавежы налічвае цяпер 104 чалавекі. Мо ўрэшце не будзе бракаваць экскурсаводаў нашай жамчужыне!

Пётр Байко
Фота аўтара

Курсанты на апошняй экскурсіі на раку Гвозная — паўночная мяжа запаведніка прыроды. Першы злева кіраўнік курсу др інж. Чэслаў Аколаў.

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА XXVIII

Грамадска-псіхалагічныя творы. Апавяданне „Чарнічка" арыгінальнае па сваёй тэматыцы. Бадай што ніводзін з беларускіх нашаніўскіх пісьменнікаў не займаўся праблематыкай жыцця манахаў ці манашак. А якраз гэта тэматыка выступае ў апавяданні „Чарнічка". З твора вынікае, што ў некаторых раёнах Беларусі манашкі называюцца чарнічкамі, і гэтую назву ўвёў Гарэцкі ў загаловак апавядання.

Твор „Чарнічка" пачынаецца і канчаецца вельмі падобнымі апісаннямі прыроды. Уступ і заканчэнне гэта ілюстрацыя восеньскага пейзажу, пазбаўленага якой-колечы каларыстыкі і прывабнасці. Хмарная пагода, сцюдзёны вецер, калдобістая дарога, мізэрны конь... Панура настрой твора.

Аднак істота апавядання не датычыць прыродных з'яў, звязана яна з дзвюма манашкамі, якія ездзяць па вёсках і збіраюць для мясцовага манастыра даніну. Усе, падзеі апавядання адбываюцца ў вясковай хаце, у якой манашкі затрымаліся, каб паабедаць. Характэрнай рысай гэтай падзеі з'яўляецца яе замаруджанасць. Усё ў творы павольнае, пазбаўленае дынамікі, соннае.

Апавяданне „Чарнічка" гэта па сутнасці чатыры малыя псіхалагічна-этычныя доследы, прысвечаныя гаспадыні хаты, маладому гаспадару, старой манашцы і маладой манашцы. У творы цікава паказана, наколькі людзі на свеце розныя, самабытныя, занятыя сваім спосабам думак і сваёй уласнай інтэрпрэтацыяй свету.

Маладая гаспадыня — тыповая вясковая жанчына, занятая кармленнем грුднога дзіцяці, занятая сваімі справамі, і для яе візіт манашак з'яўляецца чымсьці выпадковым, аб чым яна, праўдападобна, забудзе разам з выхадам манашак з яе хаты.

Другі псіхалагічны эцюд адносіцца да маладога гаспадара. З твора не даведваемся, ці з'яўляецца ён мужам маладой гаспадыні, ці можа братам яе мужа. Прадстаўляе ён тыповую для маладога чалавека філасофію. Ацэньвае ён і манашак і ўвогуле манастыр, не заглыбляючыся ў іх істоту, а базуючы на пэўных паверхнасных з'явах. І так, хлопец хваліць манастыр, але толькі за тое, што вакол манастыра растуць прыгожыя ліпы. У хлопца няма якой-колечы пашаны, а тым больш культу ў адносінах да манастыра і яго жыхарак — манашак. Ён не верыць у пакору манашак і ў іх святасць. Расказвае аб тым, як манашкі бушавалі, калі палолі пшаніцу.

Трэці псіхалагічны нарыс звязаны з постацю старой манашкі. Пісьменнік характарызуе яе, даючы партрэтныя мазкі і прыводзячы яе выказванні. З выказванняў манашкі вынікае, што з'яўляецца яна чалавекам строгім і аскетычным. Ацэнкі яе характарызуюцца дагматызмам і шаблоннасцю. Старая манашка на ўсё мае заканчаны погляд, і пагляду гэтага не мотуць пару шыць якіяколечы аргументы і выказванні іншых. У апавяданні старая манашка з'яўляецца галоўным апанентам маладога хлопца. Яго свабодзе і вясёласці супрацьстаўляе яна свой шабланізм і строгасць. Для яе ўсё, што звязана з манастыром, мае святую пячаць, і гаварыць аб гэтым трэба толькі з глыбокім захапленнем і апрабатай.

Чацверты псіхалагічны накід адносіцца да маладой манашкі. Характарызуе яе цікавасць у адносінах да свету. Ёй выразна імпануе тое, што малады гаспадар глядзіць на яе з сімпатыяй. Па сутнасці на працягу ўсяго твора маладая манашка выказвае толькі адзін бязвінны ў сваім змесце сказ. Аднак строгія вочы старой манашкі ацэньваюць не толькі словы маладой, але і яе позіркі, і яе падзіны... і, бышь можа, яе думкі. І таму, мабыць, маладая манашка мае рацыю, калі, пакінуўшы хату гаспадароў і ідучы каля фурманкі, думае, што, мабыць, яе больш ужо не вышлюць збіраць даніну. Усё апавяданне „Чарнічка" гэта твор аб людзях, якія знаходзяцца побач, але нічога супольнага не маюць. Сітуацыя такая, як вядома, адносіцца да грамадзян бальшасці людзей, жывучых на шырокім свеце.

ЯК НАМ СУПОЛКА ЎГНАЕННЕ ПАДСЯВАЛА

Каб так гаспадар рабіў, яны б шылам малако елі. Прыходзіць наш солтыс і кажа:

— Будуць у нас угнаенне сеяць трактарамі. Купілі ўжо угнаенне па таннейшай цане, засталося толькі расеяць.

Людзі спярша зашумелі, а потым супакоіліся. А няхай сабе сеюць. Пачакаем, паглядзім, што з гэтага выйдзе. І чакалі. Толькі солтыс ездзіў у Міхалова і прасіў:

— Аддайце ўгнаенне, людзі цяпер без работы, няхай сеюць, а то яны мяне загрызуць.

— Зіма вялікая, рассеем, — казалі тыя з суполкі. — Ад поля да поля, ад рова да рова пусцім трактары і будзе зроблена.

І сапраўды, зіма была добрая для падсеўкі, толькі трактароў не маглі дачакацца. Солтыс дарма свае ногі адхадзіў за зіму. Залапоча трактар — ужо, кажа, мусіць, да нас едуць. Выбягае на дарогу, а там так сабе, каб трактар зімой не застояўся.

Так і прыйшла вясна. 17 красавіка 1977 года, калі трава зазеленела, а людзі ўзяліся за бульбу, сказалі:

— Бярыце навозы, бо мы не будзем вам падсяваць. І вазіць таксама не будзем.

І вось цягай 14 вёрст у такі рабочы час. Ды яшчэ салетра недзе прапала, а суперфасфат хоць ты сякерай сячы. А можна было пад бокам браць колькі хочаш і якіх хочаш.

Дапамагла суполка, што яшчэ пора колка.

Аркадзь Леўшук,
Цiванюкі

Што з войшкаўскім магазінам?

Згодна з другім адказам на нашу паўторную крытыку ў сувязі з заканчэннем распачатай сялянамі грамадскім чынам пабудовы магазіна на скупку саламяных вырабаў з Войнаўкі і навакольных вёсак, Прадпрыемства лясной вытворчасці „Лес“ у Беластоку, якое згодна з дагаворам мела гэта выканаць, заявіла, што ўжо ў 1977 годзе прыкладзе ўсе намаганні, каб памяшканне перадаць у карыстанне. Сяляне — людзі цярплівыя і цвёрда чакаюць таго дня, які, несумненна, стане святам і днём выратавання ўложанай працы і вялікіх матэрыяльных сродкаў, аб якіх пісалі мы ў 43 (1026) нумары „Нівы“ за 26 кастрычніка 1975 года ў фельетоне „І зноў пад голым небам“. На жаль, не мае цярплівасці распачатая пабудова і са злосцю пачынае скрыпець паадрыванымі ветрам дошкамі ды пакрысе шуруляць збутвеласцю, у якую перамяніліся сялянская праца і грошы. Прайшло паўгода, і ніякага кроку ў напрамку намаганняў да заканчэння не відаць. Кожны дзень з'яўляецца ворагам для незаконачанай пабудовы. Хтосьці не стрымаў свайго абавязваючага дагавору. Вядома толькі, што не сяляне.

(ша)

(Працяг са стар. 2)

Аб савецкай дэмакратыі

Адным з крытэрыяў сапраўднай дэмакратыі з'яўляецца забеспячэнне трывалага міру. Як казаў У. І. Ленін, „самае буйнае праяўленне дэмакратыі — гэта ў галоўным пытанні аб вайне і міры“. (Поўн. зб. тв., т. 40, стар. 92). Галоўнае тут залежыць ад накіраванасці палітыкі дзяржавы. Савецкая дзяржава адкідае палітыку грабяжу, насілля, войн, яна актыўна вядзе барацьбу за мір.

А. Галаўко,
доктар юрыдычных навук, прафесар.

(Працяг са стар. 1)

ФЭСТЫН У ЛЯШУКАХ

Пасля іх на сцэну ўвайшлі беластоцкія „Каласкі“, выступленне якіх узнагароджвалася гарачымі апладысментамі.

Шмат воплескаў атрымала маладзёжная харавая група з Ляшукоў.

Цікавы рэпертуар і высокі мастацкі ўзровень паказаў харавы калектыў керамічнай фабрыкі ў Ляўкове. Сваімі жартоўнымі маналогамі развясялялі ўдзельнікаў народнага фэстына БГКТ Янка Крупа. Фэстын закончыўся спартыўнымі розыгрышамі. Калі вечарэла, на вясковай пляцоўцы распачаліся танцы. У вёсцы ўвесь дзень панаваў святочны настрой. У многіх хатах адбываліся гасціны сваякоў, якія спецыяльна былі запрошаны на гэты дзень. Пры падрыхтоўцы фэстына шмат папрацавалі: Віктар Бура, Аляксандр Харкевіч, Кастусь Засім, Янка Харкевіч (старшыня гуртка БГКТ) і іншыя асобы.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

На здымках:

Маладзёжны харавы калектыў з Ляшукой.

Удзельнікі народнага фэстына.

Харавая фальклорная група калектыву „Арэшкі“ з вёскі Арэшкава.
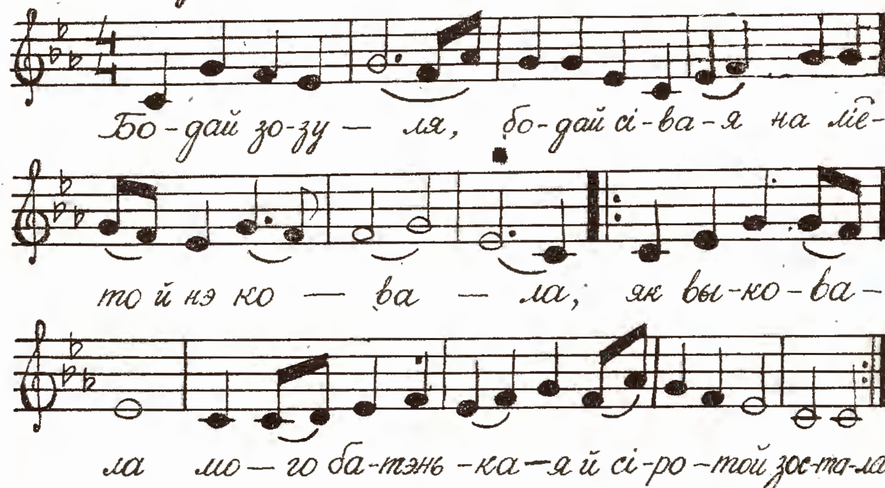

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

СІРОЦКАЯ

Бодай зозуля, бодай сівая
на ліето й нэ ковала,
як выковала мого батэнька —
я й сіротой зостала,
як выковала мого батэнька —
я й сіротой зостала.
— Як я й ковала, коваті буду,
по саду ліетаючы,
як ты плакала, плакаті будэш,
по людах горуючы,
як ты плакала, плакаті будэш,
по людях горуючы.
Як я й ковала, коваті буду,
бо то моя робота,
як ты плакала, плакаті будэш,
бо ты віечна сірота,
як ты плакала, плакаті будэш,
бо ты віечна сірота.

Ад Надзеі Асеевай з Белавежы-Падцэрквы, 1921 года нараджэння, родам з вёскі Збуч гм. Чыжы, запісаў у студзені 1977 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнітафоннай стужкі Людмілы Панько.

ДРУЖБА І СУПРАЦОЎНІЦТВА

Практыканты з ЛССР

У чэрвені бягучага года Беластоцкі аддзел ВСС „Сполэм“ гасціў дваццаціасабовую групу сёлетніх выпускнікоў Гандлёва-кулінарнай школы ў Каўнасе з Літоўскай ССР з яе дырэктарам Ёнасам Казлаўскасам на чале. Пабыўка, мэтай якой было практычнае прывучэнне да будучай прафесіі, была вынікам супрацоўніцтва на гандлёва-кулінарнай ніве паміж Беластоцкім аддзелам ВСС „Сполэм“ і Каўнасам. У сваю чаргу група абсальвентаў нашых школ сваю прафесію з практычнага боку будзе пазнаваць у ЛССР. Пабыўка праходзіла на практычным знаёмстве з працай прадаўшчыц і афіцыянтак, інакш кажучы, на знаёмстве з сваёй будучай прафесіяй. Здабывалі яны гэтыя веды ў беластоцкіх гастранамічных пунктах, а ў вольныя хвіліны наладжваліся для іх розныя мерапрыемствы. Адным з цікавейшых было мерапрыемства спартыўнага характару, наладжанае ваяводскім праўленнем Лігі абароны краіны ў Беластоку. Былі гэта спаборніцтвы ў галіне абароннага спорту, якія адбыліся 12 чэрвеня ў Супраслі. Быў бег вызначаным шляхам, было кіданне гранатай у цэль і страляние ў мішэнь з пяцідзесяціметровай адлегласці. Камісія ў складзе: Рышард Брысевіч — сакратар праўлення, Тадэўш Чцілоўскі — намеснік старшыні праўлення і Уладзімір Бірыцкі, адлічваючы па 20 секунд за кожны пусты кідок ці стрэл, выла́ўлівала найлепшых і прадстаўляла да ўзнагароды — значкоў „Спартыўнай спраўнасці“ і шматлікіх дыпломаў прызнання, якія былі ўручаны пераможцам вечарам у супрасльскім цэнтры адпачынку. У прыемнай і вясёлай атмасферы прайшла нядзеля 12 чэрвеня, зрэшты апошняя нядзеля пабыўкі літоўскіх сяброў у Беластоку і яго ваколіцах. Апрача практыкі, пазнаёміліся яны з прыгажосцю Беласточчыны, наладзілі сяброўскія сувязі і надоўга пакінулі па сабе ў сэрцах новых сяброў меладычнае гучанне літоўскіх песень.

Ш. А.

Сустрэча дзвюх гмін

У Свінароях ля Нараўкі ёсць вельмі прыгожая паляна. Растуць тут вялікія дубы, кругом свежае здаровае паветра. А зубр, аб якім я пісаў зімою, што жыве каля хат у Свінароях, адвезены ў адпаведнае месца. Паляна прыцягвае жыхароў аколіц. Пры дапамозе надлясніцтва тут была арганізавана зялёная святліца. Усё з дрэва. Саламяныя стрэхі, дубовыя лаўкі.

І вось гэтая паляна стала месцам сустрэчы дзвюх гмін — Гайнаўкі і Нараўкі. Сустрэчу адкрыў І сакратар гміннага камітэта ПАРП у Нараўцы Юрка Бароўскі. Даклад прачытаў інж. Аляксандр Ражкевіч з Гайнаўкі.

У мастацкай частцы выступіў калектыў з Арэшкава і калектыў цагляната завода ў Ляўкове. ГС паказваў моду. Адбыліся таксама спартыўныя спаборніцтвы між гмінамі. Па валейболу перамагла Нараўка 3 : 1. Самыя моцныя людзі перацягнулі ліну таксама на карысць Нараўкі. Цяжары лепш падымала Гайнаўка, але толькі ў выцісканні — М. Раманюк. У іншым конкурсе на падыманне цяжару перамог Ю. Навіцкі — начальнік гміны ў Нараўцы.

Потым да танцаў іграў аркестр з Гайнаўкі. ГС добра забяспечыў напіткамі і закускай. Весела і прыемна прайшоў час. Улады абедзвюх гмін абяцалі, што выкарыстаюць гэтыя першы добры вопыт і ў будучым захочуць арганізаваць такія сустрэчы з яшчэ больш багатымі праграмамі.

А. З.

ВЕР-НЕ ВЕР

Шаноўны пане Астрон! Я хацела б ведаць, калі спаўняюцца сны. Ці гэта залежыць ад дня, а дакладней, ночы тыдня, ці ад чаго іншага? Растлумач, буду вельмі ўдзячна.

Лідзія з Беластока

Не ўсе сны і неаднолькава збываюцца. Верагоднасць сноў можна акрэсліць паводле дня месяца (даты), у якім меў месца сон. У прапанаванай ніжэй табліцы трэба знайсці адпаведную дату і акрэсліць паводле яе верагоднасць сну (**даты пададзены ў старым стылі**).

1. Сны ў гэты дзень спаўняюцца дакладна і прадвяшчаюць добрае.
2. Сны пустыя і нічога назначачыя.
3. Сны хутка спаўняюцца.
4. Сны спаўняюцца няхутка.
5. Сны добрага значэння.
6. Сны збываюцца, але няхутка.
7. Сны шчаслівыя, але нельга нікому аб іх расказваць.
8. Вядуць да спаўнення мараў і пажаданняў.
9. Сны збываюцца і абяцаюць поспех.
10. Сны хутка збываюцца, але вядуць да непрыемнасцей.
11. Сны збываюцца на працягу 11 дзён і прадвяшчаюць радасць.
12. Сны хутка і шчасліва збываюцца.
13. Сны вядуць да непрыемнасцей.
14. Няўдачныя сны.
15. Сны спраўдзяцца хутка і вельмі паспяхова.
16. Сны не збываюцца і ніякага значэння не маюць.
17. Сны абяцаюць поспех і спаўняюцца на працягу 20 дзён.
18. Сны вядуць да прыбытку і абновак.
19. Сны вядуць да сямейных непрыемнасцей.
20. Сны хутка збываюцца.
21. Сны збываюцца няхутка, але вядуць да багацця.
22. Сны папярэджваюць непрыемнасці.
23. Сны хутка збываюцца.
24. Сны радасныя і збываюцца хутка.
25. Сны фальшы і хлусні.
26. Сны прыемнасці і забавы.
27. Бессэнсоўныя, бескаляровыя і ніякага значэння не маюць.
28. Сны абяцаюць некаторыя затрудненні і збываюцца на працягу 30 дзён.
29. Сны не спаўняюцца.
30. Сны фантастычныя і не заўсёды збываюцца.
31. Сны любоўных перамог і асалоды збываюцца на працягу 15 дзён.

Астрон

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, з Юркам жаджу я ўжо трэці год, калі ўлічыць яго службу ў арміі. Восенню Юрка вяртаецца дамоў, і думаем пажаніцца. Але бацькі мае аб гэтым і слухаць не хочуць. Яны і раней былі супраць таго, што Юрка да мяне прыходзіць. Гэта ён заўважыў, перастаў тады прыходзіць дахаты, і мы мусілі шукаць месца на спатканні ў горадзе. А ўсё гэта таму, што бацькі мае жывуць багата, слаўна, а ў Юркавай сям'і ладу няма. Маці яго часта запіваецца, скандаліць, бацька чалавек парадачны, зарадны і ён у асноўным сям'ёй займаецца. Памагаў у многім Юрка, пакуль у войска не пайшоў. Юрка з характарам зусім у бацьку пайшоў. І ён мне не столькі з выгляду, колькі якраз з характару падабаецца. Але маці мая іншага кандыдата на мужа для мяне ўгледзела. А гэта намнога старэйшы за мяне хлопец, адзін у бацькоў, на добрай пасадзе. Ён да мяне ўжо даўно заляцаўся, але я на яго глядзець не магу, так ён мне не падабаецца. А Юрка піша, каб чакала яго, хутка вернецца, стане на работу. Ён жа таксама надрэнную прафесію мае — тэлевізійны тэхнікум закончыў, ды і далей вучыцца збіраецца. Але бацькі не бачаць нічога, толькі адно — маці ў яго п'е, сям'я няслаўная, што людзі скажуць. І ўсё кругом адно талкуюць. А ўрэшце ж сабе мужа дык я сама бадай павінна выбраць. Бо гэта ж не яны — а я з ім буду жыць. А як ты, Сэрцайка, бачыш гэту справу?

Эля з Беластока

Эля, безумоўна выбар кандыдата на мужа належыць да цябе. І ў цябе ён трапны, як з лісту выглядае. Не багацце, слава, але каханне ў сямейным жыцці найважнейшае. Яно цэментуе сям'ю. Закаханым людзям і ў цесным куточку добра, а нekахаючымся і палац шчасця не дадуць.

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Brotherhood of Man

Заказвае Валянціна Камарова з Клейнік.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ. О. пражываў разам з бацькам, а пасля яго смерці Н., падбухтораны іншымі наследнікамі, самавольна заняў два пакоі. О. падаў у суд, і суд прысудзіў прымусовае высяленне Н. Аднак выкананне рашэння суда зацягваецца, паколькі няма заменнай кватэры. Таму О. падаў позву аб заплаце за карыстанне кватэрай да часу, пакуль Н. не пераедзе на новую кватэру. Н. спасылаецца на пацвярджэнне тымі наследнікамі, якія маюць такое самае права на дом, як і О. што ён пражывае ў доме па іх згодзе, а гэтым самым не мае абавязку плаціць за карыстанне кватэрай. Ці О. мае права патрабаваць ад Н. платы за карыстанне кватэрай?

АДКАЗ: Закон ахоўвае уладальніка маёмасці незалежна ад таго, ці прыслугоўвае яму права ўласнасці. Таму суд на патрабаванне О. запатрабаваў прымусовае высяленне Н., нягледзячы на тое, што ён заняў кватэру па згодзе іншых наследнікаў. Так зрабіў бы і суд, каб хтосьці з гэтых наследнікаў самавольна заняў кватэру у спадчынным доме, які быў ва ўладанні О. Уладальнік дома мае права патрабаваць ад Н. платы за карыстанне кватэрай у велічыні, прынятай у данай мясцовасці пры найме кватэры. Астатнія наследнікі могуць дабівацца сваіх праў, падаўшы ў суд на падзел спадчыны. Паколькі аднасямейны дом падзяліць на часткі немагчыма, суд у першую чаргу прысудзіць яго таму, хто ў ім дагэтуль пражывае, г.зн. О. Іншыя наследнікі ў гэтым выпадку атрымаюць сплаты.

Куток практычных ведаў

ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

ТРУСКАЛКІ, ТРУСКАЛКІ...

Трускалкі даспяваюць найхутчэй сярод іншых ягад. Акрамя прыемнага смаку, моцнага арамату, трускалкі вельмі каштоўныя, паколькі многа ў іх вітаміна С. Таму неабходна іх спажываць як найчасцей сырымі. Можна аднак варыць з трускалак і кампот, і суп, і халаднік. Можна таксама пячы з трускалкамі пірагі. Сёння падаем адзін рэцэпт.

ПІРОГ З ТРУСКАЛКАМІ

ЦЕСТА: 30 дкг мукі, 18 дкг масла ці маргарына, соль, 2 сталовыя лыжкі вады.

КРЭМ: 2 жаўткі, 1 яйцо, 1 чайная лыжачка мукі, 2 лыжкі цукру, ванілін, 1 шклянка малака.

ЖЭЛЕ: 1 шклянка соку з трускалак, 1 лыжка цукру, 1 лыжачка жэлаціна, 75 дэкаў трускалак (цёмных).

Падрыхтаваць цеста наступным чынам. Муку з тлушчам пасячы на дошцы, так, каб не адчуваліся грудкі тлушчу, дадаць ваду, замясіць цеста. Цеста астудзіць, а калі стане цвёрдае, раскатаць тонка і вылажыць ім бляху сярэдняй велічыні, робячы краі вышынёю 2 см. Цеста спячы і астудзіць.

Падрыхтаваць крэм: жаўткі і адно цэлае яечка расцерці з цукрам, змяшаць з мукой, запарыць гарачым малаком і закіпяціць з палачкай ваніліну. Посуд з крэмам уставіць у кастрюлю з кіпячай вадой, расціраючы масу, награваць яе, пакуль яна не страціць сыры арамат. Уставіць посуд у халодную ваду і расціраць масу няспынна. Халодным крэмам роўна змазаць пірог. На крэм палажыць ачышчаныя трускалкі аднолькавай велічыні. Жэлацін намачыць у 3 лыжках вады, а калі набракне, падагрэць і распушчаны спалучыць з трускалкавым сокам. Калі жэле пачне цвярдзець, заліць ім паложаныя на крэме трускалкі. Пірог астудзіць. Вострым тонкім нажом парэзаць на кватраты.

Такі пірог найлепш было б есці ў дзень яго падрыхтоўкі. Таму не варта рабіць яго занадта многа, каб не перахоўваць з дня на дзень.

Гаспадыня

С. СМІРНОЎ

У КАТАКОМБАХ АДЖЫМУШКАЯ

ДАКУМЕНТАЛЬНАЯ АПОВЕСЦЬ

5 ліпеня 1942 абаронцы каменяломняў даведаліся аб тым, што нашы войскі пакінулі Севастопаль. Гэта было для іх вельмі цяжкім ударам. Цяпер уся крымская зямля знаходзілася ў руках ворага, і толькі тут, у яе цёмных нетрах, жменька галодных, змучаных, але моцных духам людзей працягвала сваю барацьбу.

А потым весткі сталі яшчэ больш трывожнымі. Немцы разгарнулі магутнае наступленне ў бок Сталінграда і на Каўказе. Зноў быў захоплены ворагам Растоў-на-Доне, і хутка гітлераўскія войскі выйшлі да каўказскага ўзбярэжжа Керчанскага праліва і захапілі Таманскі паўвостраў. Абодва берагі апынуліся ў руках праціўніка, і цяпер з усіх назіральных пунктаў абаронцы каменяломняў з сумам бачылі, як у абодва бакі цераз праліў беспрашкодна ідуць нямецкія судны і баржы.

З кожным днём рабіліся ўсё больш цяжкімі і ўмовы жыцця ў каменяломнях. Адзін час крытычным стала становішча з прадуктамі харчавання. Запасы на складах скончыліся. На шчасце, абаронцы каменяломняў зматлі адкапаць прадуктовы склад, які захаваўся і ў першыя дні абароны быў завалены выбухам. Гэта на час выратавала іх.

Найбольш пакутлівай была смага, і становішча з вадой не станавілася лягчэйшым. У адным з самых глыбокіх тунеляў ужо даўно пачалі капаць падземны калодзеж, і работа гэта вялася штодзённа, але ўсе разумелі, што яна зойме вельмі многа часу. Грунтовыя воды тут залягалі глыбока, і да іх трэба было прабірацца праз шматметровую тоўшчу камяню. Як ні самааддана працавалі сапёры, ніхто не спадзяваўся, што да вады ўдасца дабрацца хутка.

„...Колькі трэба тут дзяўбсці камяні, каб дастаць ваду з глыбіні? — запісвае ў сваім дзённіку Аляксандр Сарыкаў. — Гэта вельмі страшна ў нашых умовах. Праўда, у іншых умовах гэта не склала б для нашых людзей асаблівай цяжкасці, але тут, калі людзі... не бачаць святла, не п'юць вады, не дыхаюць свежым паветрам, жывуць у змроку, цяпер сказаць ім, што да вады трэба капаць дваццаць сем метраў углыбіню, вельмі нават страшна..."

І раптам выйсце было знойдзена. Успомнілі пра падземную галерэю, якую ў свой час прабівалі да ствала калодзежа і якую немцам удалося заваліць выбухам. Цяпер гэту работу можна было давесці да канца — немцы ўжо не ахоўвалі калодзеж, а закідалі яго камянямі, дошкамі, коламі ад павозак і вырашылі, што ён будзе недасягальны для гарнізона. Вось што запісвае ў сваім дзённіку палітрук Аляксандр Сарыкаў:

„...Хадзіў як цень, часам хацелася памерці, спыніць такія пакуты. Але падумаў пра дом, захацелася яшчэ раз убачыць сваю любімую жонку, абняць і пацалаваць сваіх маленькіх дзетак, жыць з імі разам. Хвароба ўзмацняецца. Сілы змяншаюцца. Тэмпература да сарака градусаў. Затое наступны дзень прынёс нам вялікую радасць — вечарам у штаб прыйшоў ваентэхнік першага рангу тав. Трубілін. Ён доўга гаварыў з капітанам, пасля чаго я чуў, як ён сказаў: „Далібог жа, будзе вада!" — але сэнсу я не зразумеў, што за вада, адкуль. Як высветлілася, гэта Трубілін ці Трубін узяўся за дзень дакапаць падземны ход да вонкавага калодзежа і дастаць ваду, хоць гэта работа патрабавала вялікага напружання. Малады, энергічны таварыш узяўся па-бальшавіцку. Зноў застукалі кіркі, рыдлёўкі. Але ніхто не верыў, што будзе вада. Што ж атрымалася з калодзежам? Фрыцы яго спачатку закідалі дошкамі, коламі з павозак, а зверху вялікімі камянямі і пяском. У глыбіні ён быў чысты, і можна было браць ваду. Трубілін упэўнена дайшоў да калодзежа падземным ходам, у выніку ўпартай работы на працягу трыццаці шасці гадзін прабіў дзірку ў калодзежы і выявіў, што ваду браць можна. Ціхенька набраў вады і першы выпіў са сваімі рабочымі. А потым непрыкметна прынёс у штаб нашага батальёна. Вада, вада! Стукаюць конаўкамі, п'юць. Я таксама туды. Капітан падаў мне поўную конаўку халоднай чыстай вады, шэптам сказаў: „Пі, гэта ўжо наша вада". Не ведаю, як я яе піў, але мне здаецца, што яе быццам і не было. Раніцай вада была ў шпіталі, дзе ўжо давалі па дзвесце грамаў. Колькі радасці! Вада, вада!.. Застукалі, зазвінелі катлы — каша, каша! Суп! О, сёння каша, значыць, будзем жыць. Сёння ўжо маем у запасе сто трыццаць вёдраў вады... Яна, вада, вырашыла пытанне жыцця або смерці. Фрыцы думалі, што калодзеж забіты, і свае пасты адтуль знялі, так што з вялікім шумам бралі ваду. Але трэба агаварыцца, што ваду браць было вельмі цяжка. Па падземнаму ходу можна ісці толькі на карачках..."

Гэта быў апошні запіс у дзённіку Аляксандра Сарыкава. Праз некалькі дзён палітрук памёр ад цяжкай хваробы. А яшчэ праз некалькі дзён немцы даведаліся, што гарнізон карыстаецца калодзежам, і зноў закідалі яго — на гэты раз трупамі забітых коней, і піць ваду ўжо стала немагчыма. Заставалася па-ранейшаму высмоктваць вільгаць са сцен у чаканні таго моманту, пакуль сапёры, якія капалі падземны калодзеж, дойдуць да вады.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

ДОБРАЯ ПАСЛУГА

Часта арганізацыі ЗВоВіД з дапамогай прыходзяць розныя ўстановы. Вельмі вялікую дапамогу гуртку ЗБоВіД у Шудзялаве даў начальнік гміны. Ён з гміннага бюджэту перадаў ЗБоВіД-у 5 тысяч зл., адпусціў адзін пакой у гміне і дазволіў карыстацца паперай. Разам з гмінаю гурток цяпер высылае сваю карэспандэнцыю, за якую плаціць гміна.

Трэба сказаць, што не было яшчэ выпадку, каб начальнік гміны ў Шудзялаве Рыгор Чарневіч адмовіў дапамозе гуртку ЗБоВіД. І за гэта ад імя 170 членаў складаю шчырае дзякуй начальніку.

Сакратар гуртка
Ул. Хомік

КУДЫ КІНУЦЬ СМЕЦЦЕ?

Кошыкі для паперы ў кожным горадзе вельмі патрэбны. У Бельску яны стаяць густа, ды толькі ў цэнтры. За чыгуначным пераездам у напрамку Сямяціч нідзе не ўбачыш ніводнага кошыка. А рух тут вельмі вялікі. І смецця застаецца горба. Думаю, што абавязкова трэба тут паставіць кошыкі на смецце.

Мікалай Няплоха

ПАРНАСік
ЧЫТАЛЬНІЦКАЯ ЛІТСУПОЛКА НА НЕГАРАНТАВАНЫХ ПАЯХ

НА ЯНА

У чацвер кажу я дзеду,
Што да Бельска сёння еду:
Прадаць жыта завязу,
Дзеду штолень прывязу.

Жонка ўчула разгавор,
Выйшла з хаты к нам на двор:
„Бачыш, які безабразнік!
Лепш кіршаш яму, як празнік.

І да Бельска хоча зрана,
А забыў, што сёння Яна.
З жытам няма што спяшаць,
Хопіць часу, каб прадаць.

Одпуст ў Пасынках вялікі,
Ідзі, змяні чаравікі,
Адзягні касцюм той ў паскі —
Едзем ў госці да Параскі.

„То ж нядаўна быў Панас
І прасіў да сябе нас“.
Но то я кажу, як так
Пайду ўліць бянзіну ў бак.

„Хочаш мотарам у госці? —
Жонка кажа, як бы ў злосці. —
Адурнеў ты, ці што, Грышка,
Ты ж не вып'еш ні кілішка!“

Да мяне тут дзед звярнуўся
І вясёла усміхнуўся:
„Бачыш яе і плоць слаба,
Але праўду кажа баба!

Што ж там з празніка такога,
Дзе не вып'еш ні аднога?
Перад людзьмі ўстыд такому,
Што цвярозы прэ дадому.

Я як быў ў тваіх гадах,
Гасцяваў ў многіх хатах.
А ў вёсцы Белаволі —
Сваякоў было даволі.

Пачыналі ад Кандрата,
Пасля йшлі да яго брата,
А адтуль, добра падпіты,
Йдзем, бывала, да Мікіты.

Кругом спевы, весяло —
Аж дрыжала ўсё сяло.
Мы то ж ўзяўшыся пад руку,
Йшлі, спяваючы, па бруку!“

Жонка кажа: „Дзеду, годзе!
Тут мне не пра гэта ходзіць.
Як ён будзе нецвярозы,
Перапыняць на дарозе.

Загадаюць тады хухаць
І дадуць балёна дмухаць.
Як не пойдзе ў добры лад,
Скажуць заплаціць мандат,

Яшчэ могуць зрабіць справу.
Лепш пакіньма дома „Яву“
І канём, як дзед калісь,
Едзем і мы ў госці дзісь.“

В. Д.

ХТО Ў ЧЫМ

Павышэнне сельскагаспадарчай прадукцыі — важная задача сельскай гаспадаркі. Трэба сказаць, што ў аколіцах Бельска многа гаспадароў вядзе спецыялізацыю прадукцыі. Вось некалькі такіх гаспадароў, якія здабылі спецыялізацыю ў 1976 годзе. Мікалай Лукашук з Пашкоўшчыны — гадоўля авечак (прадаў дзяржаве 4.255 кг мяса і 556 кг воўны), Аляксандр Орда з Міклашоў — гадоўля свіней (прадаў 19.760 кг мяса), Мікалай Аверчук з Бельска — гадоўля свіней (прадаў 13.570 кг мяса), Мікалай Лазовік з Сакоў — гадоўля авечак (прадаў 3.600 кг мяса і 510 кг воўны). Такія гаспадары — гэта скарб.

Мікалай Няплоха

СУПРАСЛЬСКІЯ КРОСЫ

У чэрвені ўжо пяты раз быў арганізаваны ваяводскі мотакрос на матацыклах „Камар“. Траса кроса вяла 40 кіламетраў з Супраслі праз Кшэменнае, Суражкова, Лазні, Копную Гару, Сакалду ў Супрасль. Удзел прыняло 30 асоб, між імі два браты Міхал і Андрэй Згеты з Беластока. Перамог Міхал Згет перад Юркам Альховікам з Супраслі і Юркам Гаўрылюком з Супраслі. Пераможца атрымаў кубак начальніка горада і гміны Супрасль.

Таксама ў Супраслі ўпершыню адбыўся веласіпедны крос. Удзельнікі ехалі на турыстычных веласіпедах. Маршрут: Супрасль — Копная Гара — Супрасль. Перамаглі: Мечыслаў Шымчук і Лявон Валумін з Супраслі і Ян Тамашук з Беластока.

(гай)

МОЛАДЗЬ І СПОРТ

Па ініцыятыве гміннага цэнтра ідэйна-выхаваўчай працы ў Нараўцы адбыліся І гмінныя гульні працуючай моладзі. Тры дні на мясцовым стадыёне гуляла моладзь чыгуначнікаў, цаглянага прадпрыемства, ГС і гміны. Моладзь бегала на 60 і сто метраў, скакала ў даўжыню, ездзіла на веласіпедзе, цягнула канат, іграла ў валейбол. Быў гэта проста спартыўны фестываль.

Найбольш усіх аднак цікавілі спаборніцтвы кіраўніцтваў камандаў. Удзел прынялі: кіраўнік цаглянага прадпрыемства, сакратар ГК ПАРП і старшыня прафсаюзаў. Кубак І сакратара гміннага камітэта ПАРП заваявала жаночая каманда ПКП-Семяноўка, а кубак начальніка гміны — мужчынская каманда цаглянага завода са Старога Ляўкова. Арганізатарам гульняў быў калектыў рэкрэацыйных аб'ектаў на чале з Станіславам Казберуком.

(А. З.)

ГАЙНАЎСКА-КЛЯШЧЭЛЕЎСКАЯ ШАША

Шаша, якая ідзе з Гайнаўкі ў Кляшчэлі, так адрамантавана і дагледжана, што калі гарачы дзень, немагчыма ёю ехаць. Смала прыстае да калёс і брызгае на вопратку. Пакуль даедзеш, замучышся, а вопратку трэба аддаваць у сціпку. Над калёсамі таксама папамучышся, пакуль неяк саскрабеш смалу.

Шафёры праклінаюць дарогу, матацыклісты едуць па абочыне. Хоць гэтая шаша і лічыцца важнай лініяй, аднак Раён публічных дарог абыякава яе выканаў. Залілі шашу рэдкай смалой. Праязджаючыя машыны і сялян ратуе толькі той факт, што мала пакуль гарачых дзён.

М. Панфілюк

НЕ АДНА Ў ГМІНЕ

Вёска Уснар Чорны разлажылася пры невялічкай рэчцы Уснарка, Шудзялаўскай гміны. Налічвае больш 30 гаспадароў. Зямля нядрэнная — III і IV класы. Шчырыя і працавітыя тут гаспадары. Адно што некарыснае для іх, гэта далёкая адлегласць ад гміны і горада. А дарога кепская і непраездная, асабліва ўвосень і вясною.

Галоўная галіна прадукцыі ўснаранскіх гаспадароў гэта гадоўля свіней, менш кароў, бо сенажацяў мала і тыя кепскай якасці — патрэбна тут меліярацыя.

Сеюць збожжа, тытунь і чырвоную канюшыну на насенне. Ураджаі сярэднія. Малодшыя гаспадары хочуць гаспадарыць па-сучаснаму і паглыбляюць свае веды на курсе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. У будучыні гаспадаркі Уснара зменяцца. Неабходна ўводзіць тут большую спецыялізацыю.

Я. Бандарук

З КРЫВЯЦІЧ

Брукаваная дарога, якая ідзе праз Крывяцічы ў напрамку Чорнага Лесу ў час дажджу замяняецца ў багно з глыбокімі калдобінамі. Варта, каб актыў сяла пры дапамозе гмінных улад у Орлі арганізаваў пачын і правёў рамонт гэтай сваёй дарогі. Бо так і не прайсці тут і не праехаць. Нішчацца сялянскія машыны, якія вымушаны гэтай дарагай ездзіць, а ў сяле вуліца непадобная на вуліцу.

Іван Кірызюк

КЕПСКІ ПРЫКЛАД

Каля шашы Бельск-Боцькі непадалёк ад вёскі Пілікі ляжыць вялікая колькасць сіласу. А колькі там яго, дык і цяжка сказаць, бо трэба было б сотні тон лічыць. Залажыў яго ў мінулым годзе ПГР Бельск Падляшскі, які звёз сюды і заквасіў траву з 250 гектараў. І невядома, ці гэты сілас удаўся, ці не, але ён ляжыць яшчэ і цяпер, распускаючы смурод над шашой і аколіцай і атручваючы паветра.

Рана аднак ці позна, а трэба яго ліквідаваць. Дзеля гэтага запрапанаваў быў ПГР гаспадарам суседняй вёскі Пілікі, каб сілас гэты забіралі на гной. Гаспадары аднак, не маючы часу і сілы, бо старыя ўсе, не забралі яго і так ён застаўся ляжаць. Тады ПГР сам узяўся яго развозіць. Пачаў трактарамі вазіць сапсаваную кішонку ў суседні пілецкі лес і там валіць у даліны. Крыху яго надабралі, але вялікая колькасць ляжыць далей.

Рада была б, каб сам ПГР, узяўшыся за сілас, развёз яго на сваё поле, дзе 250 гектараў добрай зямлі „падбельскай“ ляжыць аблагом. Дык вось, калі б гэты сілас-гной прыараць, а тады яшчэ дасеяць попелу, зямля дала б вялікую карысць.

Для прыкладу тут хачу яшчэ прыпомніць, што такі самы сілас быў зроблены ў 1974—75 г. на зямлі пад Парцавам. Зрабіў той жа самы ПГР. І той сілас тады таксама згніў і трэба было немалой працы, каб яго развезці і заваліць ім даліны.

Як відаць з гэтых прыкладаў, бельскі ПГР не ўмее вучыцца на сваіх памылках. А такое гаспадаранне ПГР-у дае кепскі прыклад гаспадарам.

М. С.

Дзед Яшка. Назваліся вы раптам дзедам і пішаце вершы аб сваёй смерці. Не будзем іх друкаваць.

Станіслаў Ныкетын, Любаўка. Вершаў па-руску і па-украінску мы не друкуем. Вершы вашай сяброўкі з Украіны звяртаем вам.

Ірэна В. Просіце напісаць вам пра вашы артыкулы. Падабаюцца вашы рэфлексійныя замалёўкі, а тыя з Варшавы маюць апрача імпрэсіі таксама пазнаўчыя вартасці. Цяпер у час канікулаў пастарайцеся ў інфармацыях з вёскі быць больш канкрэтнай.

Колас. Так моцна крытыкуеце, а не падаеце да ведама рэдакцыі свайго прозвішча і адрасу. Таму інфармацыі „Крама ў Масеве І“ не надрукуем.

В. О. Адгалоскаў на тэму камінараў ужо не надрукуем, пакуль гэтую тэму пакінем у спакоі.

Лянівы чытач „Нівы“. Справу, якую вы крытыкуеце, цяжка праверыць. Інфармацыю не надрукуем. Але вымушаны сказаць вам, што сапраўды зрабіліся вы лянівым карэспандэнтам і гэта кепска.

Васілюк Уладзімір с. Яна, Галякова Шыя. У вашай справе найлепш звярніцеся да начальніка гміны ў Гайнаўцы. Ён вас паінфармуе.

Дзед Кастусь. Верш „Сучасная“ надрукуем.

Іка. Вітаем зноў у „Ніве“. Жадаем таксама шчаслівага сямейнага жыцця. Вершы будзем друкаваць.

Зорма. Далейшыя вершы надрукуем пазней.

Цыбульскі. Ваш артыкул ананімны, а прытым крытычны, так нельга, не надрукуем.

Адам Цэха. Надрукуем, надрукуем вашы публікацыі! А прычына чакання вам вядома: іх трэба перакладаць. Зробім і гэта.

НА ЧЫЖОЎСКІМ МЛЫНЕ

У нас у Чыжах ёсць філія млына ГС у Гайнаўцы. Але чыжоўскі млын не працуе, так як людзі хацелі б. Першая справа — нідзе на ім не вісіць інструкцыя, як мелецца тут збожжа. Другая справа — гаспадар, калі прывозіць малоць збожжа, то млынар яго важыць на пачатку, але ўжо пасля пытлявання паўторна не важыць, толькі бярэ шуфальку і адкідае, колькі яму задумаецца. Такую вось мае ён практыку. А павінна ж быць так, што збожжа трэба зважыць перад мяленнем і пасля. Яшчэ адна справа. Людзям, якія прыязджаюць на млын, неяк не прыгожа робіцца, што млынар заўсёды п'яны.

Шуфалька

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „„ЯК МАГА ХУТЧЭЙ ПАМАГЧЫ“!, „Ніва“ № 21/1108 ад 22 мая 1977 года.

Адказвае:

URZĄD GMINY W GRÓDKU.

W związku z zamieszczonym artykułem pt. „Pomóc możliwie jak najszybciej" w 21/1108 numerze tygodnika „Niwa" z dnia 22 maja 1977 r. wyjaśniam, jak następuje.

Sytuacja materialna Ob. Katarzyny Grycuk i jej córki Anny Marszczyńskiej zam. Pieszczaniki jest nam bardzo dobrze znana i pomoc z naszej strony wygląda zupełnie inaczej, jak przedstawiono w artykule. W okresie od 1 lutego 1976 r. do 31 maja 1976 r. w/w otrzymała zasiłek okresowy w wysokości 500 zł miesięcznie. Decyzją z dnia 12 czerwca 1976 r. córka otrzymała zasiłek doraźny w wysokości 700 zł z przeznaczeniem na zakup opału. Od dnia 1 lipca 1976 r. do 31 grudnia 1976 r. otrzymywała zasiłek okresowy w wysokości 1000 zł miesięcznie.

W bieżącym roku Ob. Marszczyńska Anna poza dotychczasowym stałym zasiłkiem pieniężnym do chwili obecnej otrzymała zasiłek doraźny w wysokości 700 zł na opał. W związku z tym, iż pobiera ona stały zasiłek pieniężny z Urzędu Gminy w Gródku i ma na utrzymaniu matkę — może być jej przyznany okresowy zasiłek pieniężny z przeznaczeniem na wspólne utrzymanie zgodnie z Instrukcją Nr 5/68 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29 lutego 1968 r. § 2 pkt 7 (Dz. Urz. MZiOS z 1968 r. Nr 6, poz. 33). Taki zasiłek planujemy udzielić od lipca do końca br.

Dotychczas pomoc ze strony opieki społecznej Urzędu Gminy w Gródku była udzielana z obowiązującymi przepisami. Sytuacja wszystkich innych chorych, starych, samotnych ludzi nie jest nam wcale obca i na pewno nie pozwolimy żadnej z w/w osób, aby nie korzystały one z naszej pomocy tak materialnej, jak i finansowej w miarę posiadanych środków na ten cel.

z up. Naczelnika Gminy
Sekretarz Biura
Wiaczesław Sawicki

Да заметкі „ШТО ДАЛЕЙ“, „Ніва“ № 19/1106 ад 8 мая 1977 года.

Адказвае:

NADLEŚNICTWO BIELSK PODLASKI.

W nawiązaniu do notatki prasowej z 19/1106 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 8 maja 1977 r. Nadleśnictwo Bielsk uprzejmie informuje, że pożarzysko znajdujące się na terenie wsi Krywiatycze, gmina Orla, zostało odnowione wiosną bieżącego roku.

Z up. Nadleśniczy
Starszy instruktor
Jan Sejnota

Да публікацыі „СПОСАБ НА МЫШЭЙ“, „Ніва № 19/1106 ад 8 мая 1977 года.

Адказвае:

„SPOŁEM" WOJEWÓDZKA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW W BIAŁYMSTOKU ODDZIAŁ W BIELSKU PODLASKIM.

W odpowiedzi na Waszą notatkę z dnia 8.05. 1977 r. nr 19/1106 — Dyrekcja „Społem" WSS Oddział w Bielsku Podlaskim wyjaśnia:

Kiosk nr 13 w Studziwodach został zamknięty na mocy decyzji Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku ze względu na nieodpowiedni stan sanitarny kiosku (nie tylko myszy — również szczury.) Systematycznie przeprowadzane deratyzacje nie przyniosły pożądanych efektów.

W chwili obecnej oczekujemy na realizację zamówionych kiosków typu „Uno". Zgodnie z ostatnimi ustaleniami ma to nastąpić w miesiącu sierpniu lub wrześniu. Z chwilą realizacji naszego zamówienia — rozpoczniemy natychmiastową budowę kiosku w dzielnicy Studziwody. Będzie to kiosk o dużej powierzchni — przystosowany do nowoczesnego handlu.

Z-ca Dyrektora
B. Waszkiewicz

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

ФІЛЬКАВА ГРАМАТА

— Дазвольце, Эраст Маркавіч?

У дзверы ўсунулася маладжавая жанчына ў стракатым, па апошняй модзе, пыльніку.

— Хто?.. Адкуль?.. Па якой справе?

— Не помніце? Я загадвала бібліятэкай...

— Хіба ўсіх запомніш! Вас шмат, а я адзін, — з дакорам зірнуў Эраст Маркавіч Філька на жанчыну. — Кажаце, звольнілі. А за што?

— Ні за што. Звольнілі — і ўсё.

— Ну, гэта вы кіньце. Так не бывае. Каб ні з таго, ні з сяго...

— Ні з таго, ні з сяго, — стаяла на сваім жанчына. — Ні за што!

— Ні за што, — паківаў галавой Эраст Маркавіч. — Мабыць, нічога не рабілі, то і знялі.

— Як гэта нічога не рабіла?! Выходзіць, так сабе, за прыгожыя вочы, пахвальную грамату далі?

— Пахвальную грамату? — здзівіўся Філька. — А хто ж гэта так мог расшчодрыцца?

— Вы! Вы мне гэтую самую грамату давалі! — жанчына паказала пахвальны ліст.

Філька разгарнуў шаматкі ліст.

— Няўжо мой подпіс? — Эраст Маркавіч зняў і працёр хусцінкай шкельцы акуляраў. — Так, здаецца, мой. Уласнаручны. Так, так, цяпер я вас прыпамінаю. Гэта ж вы, здаецца, цудоўны-ы-я справаздачы пісалі?

— Ды ўжо ж, — зардзелася жанчына. — Бывала, усё хвалілі...

— Бо заслужылі! — Эраст Маркавіч выцер на пажоўклай лысіне пот, яшчэ раз заглянуў у грамату. — Так што, Ірына Сцяпанаўна... Ды сядайце, сядайце, калі ласка, у нагах, кажуць, праўды няма.

— Нічога, я пастаю.

— Помню, помню! Можна сказаць, што не справаздачы — оды!

— То каб назад мяне... у бібліятэку?

— У бібліятэку? З такімі задаткамі?! Не! — ускапіўся Эраст Маркавіч. — Слухайце! А чаму б вам не пайсці да нас?

— То ж я і прыйшла.

— Да нас інспектарам...

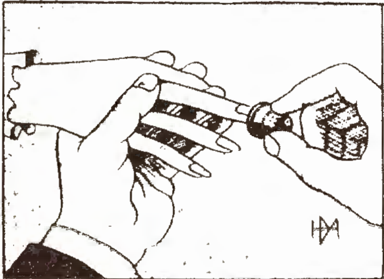
— Інспектарам? — адступіла Ірына Сцяпанаўна.

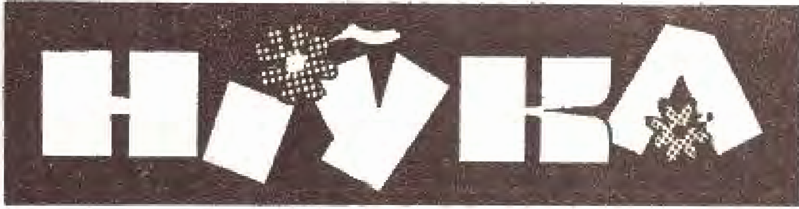
— Вось-вось... Ёсць вакансія .

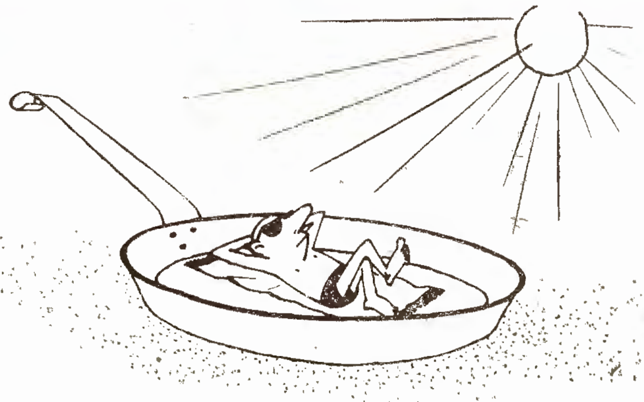
— Ой, ці ж спраўлюся?

— Гэтакія справаздачы! — хваліў Эраст Маркавіч. — Значыць, згода? То зараз і афармлю... Адачка, кнігу загадаў!

Іван Аношкін

ДЗЕД ЦІМОХ

— Гэта ўжо чалавек! — сказаў дзед Цімох, убачыўшы ў цырку малпу, якая пыхкала цыгаркай.

* ★ *

— Сіноптык! — папракала бабка Аўдоцця дзеда Цімоха. — Табе б прадказваць поры года, а не надвор'е.

* ★ *

— Папрасіла Цімоха падмесці, а ён падлогу пафарбаваў, — расказвала бабка Аўдоцця.

* ★ *

— Памыліцца можа кожны, — разважаў дзед Цімох, — але найбольш памылак робіць тыя, хто ўмее пісаць.

* ★ *

— Вечных рухавікоў няма, а зямля круціцца, — сказаў вартаўнік Цімох.

— Гэта таму, што ёсць вечны рух, — заўважыў фельчар Хвядос.

Марцін Коўзкі

СПРАВА Ў ХУТКАСЦІ

Хто скажа, чаму бывае раса? — пытаецца настаўнік.

— Я ведаю! — паднімае руку Міколка. — Зямля круціцца так хутка, што ажно пацее.

РЫБАЦКІЯ КАРЦІНКІ

— *Дарма старайся — зусім не бярэцца.*

НЕ ТРЭБА

Жонка будзіць Кастуся:

— Уставай, стары, пеўні ўжо крычаць!

— Не трэба нам у гэту справу ўмешвацца, — прабурчаў Кастусь і перавярнуўся на другі бок.

Змагаўся за праўду па прынцыпу: знайшоў — маўчу, згубіў — крычу.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Вядомы ў акрузе гультай паскардзіўся Афандзі:

— У нас няма ніводнага мужнага чалавека. Колькі ўжо прашу пазычыць пяцьсот рублёў, ніхто не асмельваецца даць іх мне. Баязліўцы!

— Ведаеш што, — сказаў Насрэддзін, — збіраючыся ісці, можаш і мяне лічыць баязліўцам.

* ★ *

Падарожнік пад'язджае позна ноччу да маленькай гасцініцы.

— Прабачце, — звяртаецца ён да чалавека, які стаіць ля пад'езда, — як вы думаеце, тут можна добра выспацца?

— Думаю, што можна. Я ўжо гадзіны паўтары грукаю ў дзверы, і ніхто яшчэ не прачнуўся.

* ★ *

— Эдна зусім не можа хадзіць у заапарк. Як толькі яна спыняецца перад клеткай з жывёлінай, пачынае нервацца да слёз.

— Чаму?

— Яна не можа перажыць, што столькі прыгожых футравых вырабаў сядзяць у клетках без карысці!

Бывай на 3 тыдні!

ПАСПАЧУВАЛІ

Нямала ўжо гадоў
Быў Заяц падначаленым
Ў Ваўкоў.
Як толькі злосць іх разбірае,
Адразу Зайца выклікаюць.
І лаюць, і гырчаць.
Адкрые Заяц рот —
— Маўчаць! —
Ты ідыёт!
Не бачыш — мы галодныя!
Цяпер ужо нязгодныя!
Ты што глядзіш так крыва? —
Зайчык стаіць маўкліва.
(Бо, крытыка, брат, сіла!)
Яшчэ б зямля яго насіла.
Ды да таго ж Ваўкі
Аднойчы захмялелі,
Што Зайца на закуску з'елі.
Прачнуліся уранку —
Прайшоў салодкі сон.
— Ах! Які быў закусон!
Сядзелі моўчкі да пары.
Ды раптам: „Гыр!“ —
Адзін на аднаго — „Гыр-гырры!“
А зайчыка няма...
— Ай-ай! Дарма
Яго мы з'елі.
Вядома, трохі падурэлі!
А добры Заяц быў:
Маўчун. І слухаўся няблага.
І памяць добрую набыў
Наш незабыўны бедалага...
Такіх, бадай, няма на ўсёй планеце.
Мы ж не хацелі... бачыць бог.
— Давай хоць некралог
Мы змесцім у „Лясной газеце“.
І падпісалі ад душы:
„З павагаю, яго таварышы“.
Мараль кароткая, звычайная:
Не еш у злосці падначаленага.

Іван Сварнік

Песні па заяўках

Па просьбе Надзеі Нікіцюк са Ступнік, Галіны Лук'янюк і Ірэны Касцючук з Кожына, Яўгеніі Анішчук, Яна Апалінскага, Юркі Якімюка і Лявона Андрэюка з Зубава, Зінаіды Іванюк і Уладзіміра Парфенюка з Трашчотак змяшчаем песню

Szanujmy wspomnienia

słowa: Andrzej Jastrzębiec-Kozłowski
muzyka: Andrzej Zieliński
śpiewają „Skaldowie“

Co było, to było
co może być — jest
a będzie to, co będzie,
lecz zawsze to miło,
że nie brak nam miejsc,
do których wracamy pamięcią.
Gonimy za szczęściem,
sięgamy do gwiazd,
na gwałt świat chcemy zmieniać,
lecz to najważniejsze,
co żyje gdzieś w nas —
Panowie, szanujmy wspomnienia.
Szanujmy wspomnienia,
smakujmy ich treść,
nauczmy się je cenić,
szanujmy wspomnienia,
bo warto coś mieć,
gdy zbliży się nasz fin de siecle.
Jak było, tak było —
dziś prawo do róż
ma nawet żart i plotka,
czy flirt był — czy miłość
nie zmieni się już
ta pani w tamtego podlotka.
Z tygodnia na tydzień
oddala się dzień
świecący w smudze cienia,
lecz żeby go widzieć,
wystarczy to chcieć —
Panowie, szanujmy wspomnienia.
Szanujmy wspomnienia, itd.

— *А пачалося ўсё з таго, што я ўступіў ёй месца ў аўтобусе.*

ХАМУТЫ

Старэнькі дзядок заходзіць у краму і пытае:

— Ці не тут прадаюцца хамуты?

У краме былі толькі два франты.

— Не, тут прадаюцца дурні, — адказалі яны.

— Бач, — круцячы галавой, сказаў дзядок, — відаць гандаль добра ідзе, бо толькі два і засталіся.

ГОРКАЯ АСАЛОДА

Вельмі многія абывацелі ў капіталістычным свеце зайздросцяць багаццю і славе кіназорак і спакушаюцца магчымасцю за кароткі час стаць такімі ж забяспечанымі і шчаслівымі. Але мала хто з іх задумваецца аб тым, якую горкую асалоду мае капрызлівы лёс кінаакцёра і на што толькі ён не вымушаны ісці, каб падтрымаць былую славу. Напрыклад, знакамітая Сафі Ларэн, калі яе не запрашаюць на здымкі кінакампаніі, носіцца па вуліцах на матаролеры, каб усюды звярнуць на сябе агульную ўвагу, напомніць, што ёсць такая артыстка. А тым часам яе фатаграфуюць на кінаплёнку: вось яна паехала ў магазін за пакупкамі. Вось імчыцца ў басейн і г.д.

Другая нядаўняя кіназорка — секс-бомба Брыджыт Бардо, якая мела трох мужоў і шэраг неафіцыйных прыяцеляў, вырашыла звярнуць на сябе ўвагу тым, што аддала перавагу перад уласнымі дзецьмі звярам. За 30 кіламетраў ад Парыжа яна купіла вілу і стварыла там заапарк. І яе здымалі на кінастужкі ў акружэнні 23 катоў, 16 сабак, 10 авечак, 6 коз і плоймы курэй, качак і галубоў. А калі яе перасталі здымаць, яна раптам страціла прыхільнасць да звычайных звяроў. Яна заявіла свету, што завяшчае свой капітал у фонд цэлай краіны зверанят, а сама захапілася стварэннем фасонаў вопраткі ў стылі сялянкі. І пакуль што людзі не забыліся, што існуе на свеце такая знакамітасць.

ДАРАГАЯ КВАТЭРА

„Мяняю аднапакаёвую кватэру на сонечны бок“.

(з аб'явы)

У кожнага свой метад: адзін падбірае ключы да дзвярэй, другі шукае дзверы, да якіх бы падышоў яго ключ.